

Učebnici byla dne 11. 8. 2025 prodloužena doložka č. j. MSMT-10425/2025-3, v rámci tohoto předchozího řízení jsme uváděli:

„Dosud platná doložka č. j. MSMT-39718/2019-2 byla udělena dne 24. 1. 2020.

*Od jejího udělení byly do učebnice navrženy změny vyplývající z nového RVP ZV. Dále do ní byly přidány QR kódy, jež odkazují na aktivity týkající se komunikační a mediální výchovy a na aktivity k ukázkám funkčních celků textů a ilustrací. Digitální kompetence jsou k dispozici k celé učebnici, ale průběžně je budeme doplňovat a aktualizovat, aby ještě lépe umožňovaly naplňování očekávaných výsledků učení podle nového RVP ZV. Úlohy zasíláme v přiloženém dokumentu a jsme přesvědčeni, že **v této hybridní podobě bude učebnice vhodným materiálem také pro výuku podle nového RVP ZV, a proto jí může být udělena doložka na 6 let.***

*Společně s žádostí zasílám výtisky učebnice, průvodní dopis, **seznamy úloh:** k digitálním kompetencím; ke komunikační a mediální výchově (průběžně do celé učebnice i na strany 6 a 7); k práci s funkčními celky textů a ilustrací; koncepci ucelené řady včetně anotací jednotlivých dílů a údaje o učebnici – vše ve dvou kopiích.“*

Když byla následně doložka udělena skutečně na 6 let, měli jsme jednoznačně za to, že se jedná již o doložku udělenou i pro nové RVP ZV. Následně byl však zaveden nový systém, kdy u doložek prodloužovaných od září 2026 je nově uváděno, které RVP ZV naplňují.

Když jsme zcela obdobně přepracovanou učebnici *Český jazyk 9* následně prodloužovali, bylo naší žádosti vyhověno a informace o naplnění nového RVP ZV je pro tento poslední díl ucelené řady již uvedena. Jak jsme se dozvěděli z následné komunikace, pro uvedení této informace i u ostatních dílů řady není jiná cesta než znovu požádat o prodloužení doložky.

Proto nyní znovu předkládáme k prodloužení doložky díl řady pro 6. ročník přesně v podobě, jaká byla loni v srpnu schválena a následně vytištěna. Společně s žádostí zasíláme výtisky učebnice (s doložkou MSMT-10425/2025-3 a tedy již zapracovanými změnami schválenými recenzentem) i další dokumenty, které byly součástí řízení z roku 2025: průvodní dopis, **seznamy úloh:** k digitálním kompetencím; ke komunikační a mediální výchově (průběžně do celé učebnice i na strany 6 a 7); k práci s funkčními celky textů a ilustrací; koncepci ucelené řady včetně anotací jednotlivých dílů a údaje o učebnici – vše ve dvou kopiích.

Máme za to, že k posouzení souladu s novým RVP ZV muselo dojít už v předchozím řízení, protože jsme tuto skutečnost v žádosti uváděli, a to, že recenzent tuto skutečnost výslovně neuvedl, vyplývá pouze z toho, že to po něm podle tehdejších pokynů zřejmě nebylo požadováno. **A tedy zpracování nových posudků se nám jeví jako nadbytečné,** obzvláště když

obdobně přepracovaný díl pro 9. ročník již informaci o souladu s novým RVP ZV má již uvedenou.

Průvodní dopis k učebnici ze dne 30. dubna 2025:

MIKSOVÁ, E.; HÁJKOVÁ, J.: Český jazyk 6

Dosud platná doložka č. j. MSMT-39718/2019-2 byla udělena dne 24. 1. 2020. Od jejího udělení byly do učebnice navrženy změny vyplývající z nového RVP ZV.

Podobně jako v případě učebnice *Český jazyk 7*, která získala schvalovací doložku 21. 1. 2025 s dobou platnosti šest let, jsme i v případě učebnice českého jazyka pro 6. ročník hledali takovou formu úprav, která by umožnila žákům v jedné třídě pracovat co nejlépe s různými vydáními učebnice. (Vzhledem k omezeným finančním možnostem, školy často dokupují pouze omezený počet kusů daných učebnic a aktualizovaná vydání tak používají současně s předchozími vydáními.)

Jak se nám již osvědčilo u jiných titulů a při zpracování úkolů zacílených na digitální kompetence, využíváme v co největší míře propojení tištěné a elektronické podoby učebnice, a tedy hybridní přístup.

Protože se domníváme, že témata z oblasti komunikační a mediální výchovy, která zohlednilo nově pojaté RVP ZV, by měla prolínat celým učivem, našli jsme řešení v tom, že stručný výklad těchto témat uvedeme hned na začátku učebnice (str. 6 a 7), přičemž místo jsme získali přesunutím úvodního opakování do elektronické podoby. Navržená témata dále členíme na několik podtémat (jako např. slovní a mimoslovní komunikace, úspěšnost v komunikaci, manipulace a reklama, hoaxy a fake news, online nebezpečí ad.). Jednotlivé třídy se budou patrně lišit v tom, se kterými z podtémat již pracovaly v daném ročníku či v jiných předmětech, např. výchova k občanství, proto jsme se rozhodli zařadit k tomuto výkladu také pracovní listy. Ty by měly přispívat jak k prohloubení základních znalostí z této oblasti, tak k nabývání dovedností v rámci jednotlivých podtémat. Pracovní listy jsou přístupné rovněž pod QR kódy umístěnými u jednotlivých podtémat. (Zasíláme Vám je v textové podobě v příloze tohoto dopisu.) Vyučující mají tedy možnost zvolit, které z podtémat jen stručně zopakují a kterému se budou podrobněji věnovat s využitím pracovních listů.

Aby se nejednalo jen o jednorázové zařazení komunikační a mediální výchovy do výuky, rovněž navrhujeme řadu průběžných úkolů, které daná témata postihují a dále rozvíjejí a které budou zařazeny průběžně jak do části gramatické, tak do části věnující se slohu a komunikaci. (Zasíláme rovněž v textové podobě v příloze tohoto dopisu.) V učebnici na ně budou na uvedených místech opět odkazovat QR kódy. Cvičení, která se pod těmito QR kódy nacházejí, se dále také zaměřují mj. na naplnění následujících očekávaných výsledků učení: JJK-CJL-001-ZV9-001 **Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci**; JJK-CJL-001-ZV9-007 **Zhodnotí aktuální úroveň svých jazykových a komunikačních znalostí a dovedností s ohledem na své další jazykové vzdělávání**; JJK-CJL-001-ZV9-011 **Využívá poznatky o komunikaci, jazyce**

**a stylu k mluvenému nebo písemnému projevu přiměřenému situaci; JJK-CJL-001-ZV9-013
Rozpoznává manipulaci v komunikaci, zaujímá k ní kritický postoj a přiměřeně reaguje.**

Zároveň jsme se rozhodli reagovat na nově integrovanou vzdělávací oblast Umění a kultura, vzdělávací obor Výtvarná a filmová výchova, neboť se domníváme, že rozvíjení vztahů k uměleckému a kulturnímu dědictví by mělo být součástí moderní výuky na všech základních školách. Do učebnice jsme tak pod QR kódy průběžně zařadili aktivity k ukázkám funkčních celků textů a ilustrací (označené piktogramem knížky a štetce). I tyto náměty na aktivity Vám zasíláme v textové podobě v příloze tohoto dopisu.

Čas potřebný pro rozvoj komunikačních dovedností by se tak zároveň měl projevit i na redukcí obsahu dosavadního učiva. Za tímto účelem jsme vytvořili následující funkci: <https://ucebnice.online/prizpusobeni-svp/>. Každá škola si tak může zvolit takový obsah, který nejlépe odpovídá jejímu ŠVP. Oproti hromadnému vypuštění učiva z tištěné učebnice tak toto řešení umožňuje mnohem lépe výuku individualizovat. Je také možné mnohem pružněji reagovat na změny potřeb žáků a školy. (V naší multimediální interaktivní učebnici se takové změny projeví u všech uživatelů ihned, tedy i u těch, kteří pracují se starším vydáním tištěné učebnice.)

S pozdravem
NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.

6-55 Český jazyk 6

Digitální kompetence

I. Úvod o českém jazyce

1. Rozvrstvení národního jazyka

str. 8, cv. 1

Na webových stránkách České televize, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/3301-vrstvy-cestiny>, zhlédněte video o vrstvách češtiny. Poté si přečtete následující otázky a video zhlédněte ještě jednou. Na otázky odpovězte.

Co by žáci neměli při vyučování dělat? (na základě rozhovoru paní učitelky a pana Pantůčka)

Jaký Ústav má moderátor na mysli?

Podle jakých kritérií se čeština například dělí?

Jak vybrat správnou češtinu pro adekvátní situaci? Jaká jsou v takovém případě nejdůležitější kritéria výběru?

Pro které situace je vhodná spisovná čeština?

Které příručky jsou kodifikační?

Jaká slova jsou uvedena v těchto příručkách?

Kdo komu se přizpůsobí, aby si rozuměli? Univerzitní profesor uklízeče? Nebo naopak? Proč?

Své odpovědi sdílejte se spolužáky.

Nakonec ohodnoťte, jak jste byli úspěšní: () dařilo se mi, odpověděl jsem na většinu otázek;

() video potřebuji zhlédnout vícekrát, protože jsem odpověděl jen na polovinu otázek; () vůbec se mi nedařilo, nenalezl jsem odpověď téměř na žádnou otázku.

(Pozn.: tuto nebo podobnou stupnici hodnocení lze využít i u dalších cvičení.)

c) S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlíte význam slov vyznačených v ukázce č. 2.

str. 9, cv. 7

• Vyřešte úkol podle zadání v učebnici, pracujte s internetem. Získané informace poté formou brainwritingu společně zapisujte do textového editoru (stránku textového editoru zobrazte na interaktivní tabuli, aby všichni viděli zapsané informace). Nakonec vytvořte debatní kroužek a říkejte, co jste věděli, co bylo pro vás nové apod.

Příklad dostupných zdrojů:

<https://www.tyflokabinet-cb.cz/brail.htm>,

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/15454-braillovo-slepecke-pismo>,

<https://www.sons.cz/braillovopismo>,

<https://www.slune.cz/aktualita/znakovy-jazyk/>,

<https://www.idetskysluch.cz/pece-o-dite/znakovy-jazyk/pravdy-a-myty-o-znakovem-jazyce/>.

• Zamyslete se nad tím, jak nevidomým, neslyšícím a hluchoněmým osobám usnadnit běžný život. Informace vyhledejte na internetu. Poté sestavte informační leták, v němž uvedete některé způsoby pomoci těmto osobám. Snažte se o to, aby byl leták poutavý, empatický a aby motivoval ostatní k takové pomoci. Leták zpracujte na vhodném digitálním zařízení

s využitím vhodné aplikace. Letáky prezentujte ve třídě, následně je můžete vytisknout a vyvěsit na nástěnkách školy, aby i vaši spolužáci měli k těmto informacím přístup.

Příklad dostupných zdrojů:

<http://www.tyfloservis.cz/jak-spravne-pomoci/>,

<https://www.knihovnahk.cz/pro-verejnost/pujcovny/zvukova-knihovna/zasady-komunikace-a-pomoci-nevidomym>,

<https://hornickapoliklinika.agel.cz/pro-pacienty/prava-pacientu/desatero-pcienti-sp.html>,

<http://ruce.cz/clanky/4-jak-komunikovat-s-neslysicimi>.

2. Útvary národního jazyka

str. 10, cv. 2

V Českém jazykovém atlase (<https://cja.ujc.cas.cz/CJA-dodatky/>) vyhledejte příklady textů některých nářečí (str. 349–391). Vyberte si dva texty z různých nářečí a přečtěte si je. Zkuste v nich vyhledat některé znaky daného nářečí. Pracujte všichni společně nebo ve skupinách.

str. 11, cv. 5

Na internetu vyhledejte zvukový záznam písně *Milionář* a společně si ji zazpívejte.

str. 11, cv. 8

Na webových stránkách brněnského hantecu, <http://www.hantec.cz/hantec/slovník/slovník.htm>, vyhledejte pět libovolných slov. Napište je na kartičky (vždy slovo z hantecu a k němu protějšek ve spisovné češtině). Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím textového editoru. Kartičky poté vytiskněte a rozstříhejte. Vyměňte si je se spolužákem a zkuste sestavovat správné dvojice.

3. Jazykové příručky

str. 12, cv. 1

Ve Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost, který je součástí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>), vyhledejte heslo *nářečí*. Podle slovníku vysvětlete základní význam slova. Dále ke slovu *nářečí* uveďte synonymum a přídavné jméno utvořené od tohoto slova. Poté řekněte, co dalšího můžete ze slovníkového hesla ještě vyčíst.

str. 13, cv. 2

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím internetu.

str. 13, cv. 3

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím internetu.

str. 13, cv. 4

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím internetu.

str. 13, cv. 5

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace a internetu.

4. Jazykověda a její složky

str. 14, cv. 2

Vyberte si jeden pojem z tohoto cvičení (využijte jak slova zapsaná na knížkách, tak slova na kartičkách). Poté s využitím Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vyhledejte význam tohoto pojmu a objasněte ho spolužákům. Předem neprozrazujte, který pojem jste si vybrali. Na základě vašeho vysvětlení by měli spolužáci odhadnout, o které slovo se jedná.

II. Zvuková stránka jazyka

1. Hláskosloví

str. 16, cv. 1b)

S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlíte význam slova *lingvistické*. Lze ze slovníků přístupných na IJP poznat, od kterého slova bylo toto přídavné jméno odvozeno?

str. 17, cv. 5

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte s Internetovou jazykovou příručkou (<https://prirucka.ujc.cas.cz>).

str. 17, cv. 7

Rozdělte se do skupin. Každý žák ve skupině zkusí vyslovit slova uvedená ve cvičení. Zachyťte se při tom na vhodné záznamové zařízení (diktafon, mobilní telefon, ...). Své záznamy poté ve třídě porovnejte. Vyslovili všichni daná slova stejně? Zamyslete se nad tím, jaký význam slova podle výslovnosti mají.

str. 17, cv. 12

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Znění původního i opraveného textu zachyťte na vhodné záznamové zařízení (diktafon, mobilní telefon, ...). Soustředte se na správnou výslovnost, tempo i přednes. Některé záznamy si ve třídě přehrajte. Uvádějte, v čem se shodují a v čem se liší.

Spisovná výslovnost hlásek

str. 18, cv. 1

Přečtete první repliku pana Kaplana. Zachyťte se při tom na vhodné záznamové zařízení (diktafon, mobilní telefon, ...). Podle přednesu zkuste společně určit, která hláska patří místo otazníku. Některé záznamy si přehrajte ještě jednou a uvádějte další jazykové prohřešky, kterých se pan Kaplan dopustil.

str. 19, cv. 7

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Zachyťte se při tom na vhodné záznamové zařízení (diktafon, mobilní telefon, ...). Záznam si znovu přehrajte a říkejte, zda jste se dopustili některých prohřešků proti náležitě spisovné výslovnosti.

2. Slovní přízvuk

str. 21, cv. 4

Přečtěte text cvičení, dbejte na správné umístění přízvuku. Svůj přednes zachyťte na vhodné záznamové zařízení (diktafon, mobilní telefon, ...). Záznam si znovu přehrajte a říkejte, zda jste se dopustili některých prohřešků proti náležitě spisovné výslovnosti a zda se vám dařila práce se slovním přízvukem.

3. Zvuková stránka věty

str. 22, cv. 2

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Otázky a odpovědi si nejprve запиšte na papír, poté sehraje scénku a zachyťte se při tom na vhodné záznamové zařízení (diktafon, mobilní telefon, ...). Některé scénky zhlédněte, porovnejte a posuďte, jak se vám povedly.

str. 23, cv. 8

a) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Zachyťte se při tom na vhodné záznamové zařízení (diktafon, mobilní telefon, ...). Záznam si znovu přehrajte a říkejte, zda jste se dopustili některých prohřešků proti náležitě spisovné výslovnosti.

b) S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlíte význam slova *zoománie*.

III. Nauka o slově

1. Tvoření slov

Vznik nových slov

str. 25, cv. 1

d) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Úkol zpracujte jako prezentaci na vhodném digitálním zařízení. Můžete si zvolit jen některou část z Jungmannova života a tu zpracovat. Jednotlivé prezentace si ve třídě představte.

Příklad dostupných zdrojů:

https://www.lib.cas.cz/casopis_informace/josef-jungmann/,

<https://denikn.cz/1232840/pred-250-lety-se-narodil-josef-jungmann-jak-pusobi-jeho-narodni-program-vymezujici-cechy-cestinou-z-perspektivy-zacatku-21-stoleti/>,

<https://www.obec-hudlice.cz/zajimavosti/vyznamni-rodaci-nasi-obce/josef-jungmann/>.

str. 25, cv. 3

b) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte s Internetovou jazykovou příručkou (<https://prirucka.ujc.cas.cz>). Najdete na IJP všechna slova? Pokud ne, pátrejte na internetu.

c) S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlíte význam slov *mandragora* a *ženšen*.

Slovtvorný rozbor

str. 26, cv. 1

Vyberte si jedno slovo ze cvičení a) a na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace jej ztvárněte libovolným způsobem. Vybrané slovo neprozrazujte, nechte spolužáky hádat.

str. 26, cv. 4

• Na webových stránkách České televize, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/6463-teleskop-z-ceho-se-sklada-kometa>, zhlédněte video o kometě. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte informační leták o kometách. Využijte informace, které jste načerpali ve videu. Letáky vytiskněte a porovnejte. Můžete je věnovat mladším spolužákům jako učební materiál.

• Podle návodu ve videu si společně (v přítomnosti vyučujícího) ve školní chemické laboratoři vyrobte jádro komety.

Slova odvozená příponou *-ský*

str. 28, cv. 9

V první větě tohoto cvičení se píše o tom, že žádné jiné evropské město není tak obdivované jako Paříž. Zkuste se zamyslet nad tím, proč je Paříž tak obdivovaná nebo proč stojí za obdiv. Informace čerpejte na internetu. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte na toto téma prezentaci. Doplňte ji obrázky a fotografiemi (použijte svoje fotografie nebo fotografie z volných dostupných zdrojů, např. <https://pixabay.com/cs/> nebo <https://www.flickr.com/photos/tags/flicker/>). Některé prezentace si ve třídě představte. Opatřete je komentářem se zdůvodněním, proč je Paříž obdivovaná. Ve svém komentáři použijte alespoň tři slova odvozená příponou *-ský*.

2. Rozbor stavby slova

str. 29, cv. 4

Zopakujte si znalosti z dějepisu o tom, kdo byli Sumerové. Vyberte si jedno vyznačené slovo z textu s pomocí informací z internetu sestavte krátké vyprávění na dané téma ze života Sumerů. Pracujte na vhodném digitálním zařízení. Svá vyprávění přednese ve třídě. Společně zhodnoťte, co se vám povedlo, co je třeba vylepšit apod. Byly všechny internetové zdroje ověřené?

Slova příbuzná

str. 30, cv. 1

Vyberte si jedno libovolné slovo, nejlépe podstatné jméno (seznam slov může vybrat vyučující). Sestavte k němu myšlenkovou mapu příbuzných slov. Pracujte s některým

z nástrojů pro tvorbu myšlenkových map, např.

<https://products.aspose.app/diagram/cs/mindmap> nebo <https://bubbl.us>.

3. Pravopis slov

Souhláskové skupiny

str. 31, cv. 6

Vyberte si některý hrad, který jste navštívili. Na internetu o něm zjistěte nějakou zajímavost (vyberte si pouze jednu). Tuto zajímavost zpracujte libovolným způsobem na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Svě práce prezentujte ve třídě.

Skupiny *bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně*

str. 32, cv. 2

Na webových stránkách České televize, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/13973-moreplavec-ktery-objevil-ameriku>, zhlédněte video o objevení Ameriky Kryštofem Kolumbem. Poté do následujícího textu doplňte chybějící údaje.

Kryštof Kolumbus byl _____ mořeplavec. Narodil se v roce _____. Janov byl tehdy centrem mocné janovské _____. Jako kluk pomáhal tatínkovi s prodejem _____. Když mu bylo _____, vydal se na svou první plavbu. Začal se živit jako _____ a obchodník na lodích plujících přes _____ moře. Zdokonaloval se ve čtení a výrobě _____. Chtěl najít cestu z Evropy do _____ směrem. Podporu našel u _____ krále a 3. srpna _____ vyplul na cestu. 12. října flotila dorazila k jednomu ostrovu dnešních _____. Námořníci objevili také další středoamerické ostrovy: _____ a _____. Domorodcům začal Kolumbus říkat _____. Věřil totiž, že doplul do _____. Kolumbus podnikl do nově objeveného světa ještě _____ další plavby, započal tak _____ Ameriky. Sám Kryštof Kolumbus _____, že objevil nový kontinent. Zemřel _____ roky po své poslední plavbě ve španělském městě Valladolid.

(řešení: janovský; 1451; republiky; sýra; čtrnáct; námořník; Středozevní; map; Indie; západním; španělského; 1492; Baham; Kubu; Haiti; indiáni; Indie; tři; kolonizaci; netušil; dva)

str. 32, cv. 3

Zamyslete se nad tím, jak byste mladším spolužákům vysvětlili tvoření příslovcí od přídavných jmen uvedených ve cvičení. Zkuste nalézt pravidlo a zformulovat poučku. Poučku předněte a zachyťte na vhodné záznamové zařízení (diktafon, mobilní telefon, ...). Jednotlivé poučky si ve třídě přehrajte a porovnejte. V čem se shodují a v čem se liší? Vyberete nejlépe a nejpřesněji formulovanou poučku, popř. sestavte jinou, kterou byste mohli nabídnout mladším spolužákům.

Předpony *s-/se-, z-/ze-, vz-/vze-*

str. 33, druhý červený rámeček

Zamyslete se nad tím, jak byste mladším spolužákům vysvětlili pravopis slov uvedených v červeném rámečku. Zkuste vytvořit například graficky zajímavé vysvětlení. Úkol zpracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Svě nápady si ve třídě představte.

Předložky *s, se, z, ze*

str. 34, cv. 2

b) S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlíte význam uvedených přísloví a pořekadel.

str. 34, cv. 4

Zopakujte si, co je pověst. S pomocí internetu vyhledejte nějakou pověst vztahující se k brněnskému Petrovu. Některé pověsti si přečtete.

Příklad dostupných zdrojů:

<https://www.kudyznudy.cz/vylety/vypravy-za-kuriozitami/odhalte-zahady-brnenske-metropole>.

Psaní *í/í, y/ý* po obojetných souhláskách

str. 35, cv. 1

Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace nakreslete dějový obrázek, v němž zobrazíte co nejvíce vyjmenovaných slov či slov s vyjmenovanými slovy příbuzných. Můžete sestavit i koláž z různých obrázků/fotografií. Svá výtvarná zpracování vytisknete a vystavte ve třídě na nástěnce, popř. je darujte mladším spolužákům jako pomůcku k výuce vyjmenovaných slov.

str. 36, cv. 9

• S pomocí internetu vyhledejte pověsti o řeckých Delfách, a to ve vztahu k věštění. Některé pověsti si ve třídě představte. Prostřednictvím pověstí se seznamte se jmény řeckých bohů. Na internetu zkuste vyhledat, co bylo v kompetenci každého boha, popř. kterými schopnostmi a vlastnostmi se vyznačoval apod.

• Zahrajte si interaktivní hru: <https://learningapps.org/display?v=pzejzew8n22>. Spojte správné dvojice (řecký bůh – jeho vlastnosti).

IV. Tvarosloví

1. Slovní druhy

str. 38, cv. 1

Přečtete si text pohádky. Poté se rozdělíte do skupinek (cca po 3 žácích) a text si rozdělíte na tři dějové úseky. Každý žák se skupiny si vybere jeden úsek a ztvární jej libovolným způsobem (jako komiks, koláž, obrázek, ...). Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Svá ztvárnění můžete věnovat mladším spolužákům k procvičení slovních druhů. (Lze pojmenovávat jednotlivé části obrázku a slova přiřazovat k slovním druhům.)

str. 39, cv. 3

Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem přepište text cvičení. Místo číslic označujících slovní druhy (jsou uvedeny v závorkách) vložte malé obrázky (tak, aby z obrázku bylo patrné, o které slovo se jedná). Obrázky nakreslete, vkládejte z volných dostupných zdrojů, popř. vkládejte z vlastní databáze obrázků. Nakonec

si text vyměňte se spolužákem a přečtěte. Bylo ze všech obrázků patrné, o které slovo (slovní druh) se jedná?

str. 39, cv. 4

Vyberte si libovolné dvě věty z textu (vždy dvojici vět se stejným podtrženým slovem) a svůj výběr neprozrazujte. Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace je ztvárněte libovolným způsobem. Poté je prezentujte ve třídě. Uhodli spolužáci, o které věty se jedná?

2. Podstatná jména

Druhy podstatných jmen

Podstatná jména konkrétní a abstraktní

str. 40, cv. 1

Vyberte si zvíře, které lze chovat v bytě nebo v domě. Na internetu o něm zjistěte základní informace a na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace o něm vytvořte informační leták. Vložte fotografii nebo obrázek zvířete. Při jeho popisu užívejte podstatná jména konkrétní i abstraktní a v textu je rozlište dvěma různými barvami. Letáky si ve třídě představte a posuďte, zda jsou v nich správně označena uvedená podstatná jména.

str. 40, cv. 5

Vytvořte vlastní pohlednici. Soustřeďte se na to, aby byla nápaditá a originální. Zpracujte i zadní stranu pohlednice. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Pohlednici nakonec vytiskněte, vystříhnete a s milým vzkazem a doplněnou adresou pošlete některému spolužákovi ve třídě.

Podstatná jména pomnožná, hromadná a látková

str. 41, cv. 4

Na některém z mapových portálů (www.mapy.cz, maps.google.com) vyhledejte uvedená města.

Podstatná jména obecná a vlastní

str. 42, cv. 3

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím internetu. Na některém z mapových portálů (www.mapy.cz, maps.google.com) vyhledejte kraj a obec z úkolu.

str. 43, cv. 4

Na internetu vyhledejte pověst o Krokovi a seznamte se s ní. Poté si vyrobte kostýmy a sehrajte ji jako scénku pro mladší spolužáky. Zachyťte se při tom na vhodné záznamové zařízení (diktafon, mobilní telefon, ...). Záznam si znovu přehrajte a říkejte, co se vám povedlo, co méně, co je třeba vylepšit, ...

Příklad dostupných zdrojů:

<file:///C:/Users/64391/Desktop/Uk%C3%A1zka.pdf>;

Druhy podstatných jmen

str. 45, cv. 1

Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace navrhnete obálku svého deníku a vymyslete si tajné jméno jako chlapec z příběhu v učebnici. Své nápady poté prezentujte ve třídě. Vysvětlete, jak jste postupovali při výběru tajného jména.

Skloňování podstatných jmen rodu mužského

str. 46, cv. 5

Vyberte si jméno jedné osobnosti ze cvičení, na internetu o ní zjistěte základní informace a úkol zpracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace jako krátký referát. Referát přednešte spolužákům. Neprozrazujte však jméno osoby, kterou jste si vybrali, nechte spolužáky hádat. Nakonec diskutujte o tom, podle jaké informace spolužáci osobnost poznali. (Pokud osobnost nikdo nepozná, s pomocí návodných otázek vyučujícího pátřejte po vhodnější indicii, podle které by nebyl problém osobnost odhalit.)

str. 47, cv. 7

Splňte úkol podle zadání v učebnici. S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlete význam slova *slaneček*.

Skloňování podstatných jmen rodu středního

str. 50, cv. 1

Která podstatná jména se skloňují podle vzoru *kuře*? Zamyslete se a zkuste jich vymyslet co nejvíce. Pak na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte soubor těchto podstatných jmen. Ke každému podstatnému jménu přidejte obrázek (použijte svoje fotografie nebo fotografie z volných dostupných zdrojů, např. <https://pixabay.com/cs/> nebo <https://www.flickr.com/photos/tags/flicker/>). Jednotlivé soubory věnujte mladším spolužákům k procvičování.

Skloňování podstatných jmen oči, uši, ruce, nohy, kolena, ramena, prsa

str. 52, cv. 1

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím internetu, např. s Internetovou jazykovou příručkou (<https://prirucka.ujc.cas.cz>). Poté si vyberte jedno slovo a sestavte k němu myšlenkovou mapu významů (místo slov můžete vkládat i obrázky).

3. Přídavná jména

Druhy přídavných jmen

str. 55, cv. 3

a) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro psaní textu. K textu připojte vlastní obrázek. Jednotlivé pohádky prezentujte ve třídě. Diskutujte o tom, jak se vám povedlo splnit zadání. Která pohádka se vám líbila nejvíce? Vymyslete pochvalu pro spolužáka, který tuto pohádku vytvořil.

Pravopis přídavných jmen

str. 56, cv. 5

Přečtěte si text o jelenovi v učebnici. Poté na stránkách České televize, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/8351-experimentalni-farma-jeleni>, zhlédněte video o jelenech z experimentální farmy. Porovnejte text s informacemi, které jste se dozvěděli ve videu. Které odlišné informace oproti textu v učebnici ve videu zazněly? Ověřte tyto informace i z jiných zdrojů.

str. 57, jazykový rozbor

• O trojské válce jste už určitě slyšeli. *Ale víte, proč vlastně začala? Které strany proti sobě stály? Jak válka skončila?* Dejte společně dohromady informace, které už znáte. Poté na webových stránkách České televize, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/689-trojska-valka-mytus-a-skutecnost>, zhlédněte video, v jehož první části (cca prvních šest minut) se dozvíte, co bylo příčinou války a kdo proti komu bojoval. Tyto informace porovnejte s tím, co jste už věděli. Byly vaše znalosti správné? Na co jste si nevzpomněli? Které informace ve videu nezazněly?

• Vymýšlejte další otázky týkající se trojské války. Odpovědi na ně hledejte na internetu.

Skloňování přídavných jmen

Přídavná jména tvrdá

str. 58, cv. 6

Na internetu vyhledejte jména nejznámějších římských a řeckých bohů. Poté si vyberte jeden protějšek z řecké a římské mytologie, např. Zeus vs. Jupiter, Héra vs. Juno apod. Na internetu vyhledejte obrázky/fotografie, které daná božstva zobrazují, např. jako sochy, vyobrazení na obrazech aj. Na vhodném digitálním zařízení vložte obrázky do některé z aplikací pro práci s textem. K obrázkům připojte charakteristiku vybraných bohů – používejte přídavná jména tvrdá. Pracujte tak, aby se vám popis obou bohů i s obrázky vešel na jednu stranu. Jednotlivé stránky poté vytiskněte a svažte. Získáte třídní encyklopedii řeckých a římských bohů.

str. 59, cv. 9

Na webových stránkách České televize, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/14713-dravci>, zhlédněte video o dravcích. Vyberte si jednoho, na internetu o něm zjistěte nějaké informace a vytvořte informační plakát, ve kterém návštěvníky zvete na přednášku o tomto dravci. Uveďte takové informace, které přilákají zájem návštěvníků. Ujijte maximum přídavných jmen tvrdých. Plakát doplňte fotografií nebo obrázkem. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

Jmenné tvary přídavných jmen

str. 60, cv. 6

Vyberte si jedno přísloví ze cvičení a na vhodném digitálním zařízení je jakýmkoli zajímavým způsobem graficky ztvárněte. Neprozrazujte spolužákům, které přísloví jste si vybrali. Nechte

je na základě svého zpracování hádat. Podle čeho vaši spolužáci uhádli, o které přísloví se jedná? Pokud v hádání nebyli úspěšní, diskutujte o tom, jak by se dalo vaše zpracování vylepšit.

Přídavná jména měkká

str. 61, cv. 2

Vytvořte podobné kartičky slov – každý žák alespoň pět dvojic. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Kartičky poté vytiskněte a rozstříhejte. Se spolužákem z lavice dejte kartičky dohromady, zamíchejte a zahrajte si s nimi na způsob pexesa.

Přídavná jména přivlastňovací

str. 63, cv. 4

Víte, kdo byl Jan Tleskač? Znáte jeho příběh? Je to skutečná postava, nebo literární postava? Pokud se jedná o literární postavu, ve které knížce a od kterého autora se s ním setkáte? Na internetu zjistěte o Janu Tleskačovi odpovědi na výše uvedené otázky. Poté ve třídě diskutujte o tom, co jste zjistili. Shodují se všechny vaše informace? Ze kterých zdrojů jste čerpali?

Stupňování přídavných jmen

str. 65, cv. 3

Vyberte si libovolné téma ze zeměpisu, přírodopisu, fyziky apod., které vás zajímá. (Informace k danému tématu hledejte na internetu.) Sestavte krátký text, v němž použijete alespoň šest tvarů přídavných jmen ve 2. a 3. stupni. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro psaní textu. Poté text přečtěte a zachyťte se při tom na vhodné záznamové zařízení (diktafon, mobilní telefon, ...). Záznam přehrajte ve třídě spolužákům – ti zkusí zachytit co nejvíce tvarů přídavných jmen ve 2. a 3. stupni. Porovnejte s ostatními, jak jste byli úspěšní.

str. 67, cv. 10

• Podle popisu v textu nakreslete mapu. Zapojte fantazii. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

• V úvodu textu se píše o tom, že každý něco sbírá. Co sbíráte vy? Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte plakát, který přiblíží vaši sbírku – napište, co sbíráte, jaké množství jste už shromáždili, kdy jste se sbíráním začali, proč jste se rozhodli sbírat právě toto apod. Používejte tvary přídavných jmen v různých stupních. Plakát doplňte vlastními fotografiemi sbírky, popř. jednotlivých předmětů, kterých si např. nejvíce vážíte nebo které se vám nejvíce líbí. Plakáty si ve třídě představte. Můžete uspořádat výstavku plakátů a přinést spolužákům ukázat nějaký zajímavý kousek z vaší sbírky.

4. Zájmena

Druhy zájmen

str. 69, cv. 2

V diskusi řízené vyučujícím žáci nejprve uvádějí způsoby (říkají nápady), kterými si lidé mohou sdělovat informace. Všechny nápady vyučující zapisuje do myšlenkové mapy na tabuli. (Žáci by měli dospět k tomu, že jedním ze způsobů sdělování informací je i kódování pomocí obrázků.) Poté se žáci rozdělí do dvojic. Každá dvojice si vybere jedno přísloví ze cvičení, popř. vybere si jiné přísloví, které zná nebo které vyhledá na internetu. Poté toto přísloví zakóduje obrázkem (obrázky). Pracuje na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Následně každá dvojice žáků ukáže zakódované přísloví ostatním (např. zobrazením na interaktivní tabuli) a ti se jej snaží odhalit. Vyučující může návodnými otázkami vést žáky k tomu, aby byly zdůrazněny jak různé možnosti grafického pojetí informace, tak různé možnosti výkladu významu.

Skloňování zájmen bezrodých

str. 70, cv. 2

Co víte o Tutanchamonovi? Kdo to byl? Odkud pocházel? Na internetu o něm vyhledejte informace a na vhodném digitálním zařízení vytvořte poutavou prezentaci. Vložte obrázky nebo fotografie (z volných dostupných zdrojů). Prezentace poté sdílejte se spolužáky. Porovnejte informace, které jste zjistili. Z kterých zdrojů jste vycházeli? Byly všechny zdroje informací věrohodné?

Příklad dostupných zdrojů:

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/4117-tajemstvi-tutanchamonovy-smrti>;

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/4111-tutanchamonova-hrobka>;

<https://www.starovekyegypt.net/faraoni-nove-rise/tutanchamon.php>;

Skloňování zájmen rodových

str. 73, cv. 5

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

str. 73, cv. 9

Na základě předchozích znalostí z prvouky vytvořte myšlenkovou mapu na téma „včela“. Pracujte s některým z nástrojů pro tvorbu myšlenkových map, např.

<https://products.aspose.app/diagram/cs/mindmap> nebo <https://bubbl.us>.

Pracujte ve skupinách metodou brainwritingu. Jednotlivé myšlenkové mapy poté porovnejte. Narazili jste všichni na stejné informace? Podařilo se někomu zjistit informace, které ostatním chybí?

Příklad dostupných zdrojů:

<https://www.ivcelarstvi.cz/vcela-medonosna/>,

<https://www.pleva.cz/a/etapy-v-zivote-vcely-od-vylihnuti-po-posledni-zamavani-kridly>,

<https://www.zoochleby.cz/vcela-medonosna-5952/>,

<https://www.vcelarstvi-domovina.cz/vcely/vcela--vcely--vcelicky/>,

<https://www.lesnipedagogika.cz/cz/pod-lesnickou-poklickou/zvirata-poznate-je/vcela-medonosna>.

Skloňování zájmen on, ona, ono

str. 75, cv. 4

Zamyslete se nad myšlenkou z textu: „přátelé nejsou na prodej“. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte plakát na toto téma. Plakát zpracujte libovolným způsobem (nakreslete obrázek, vytvořte koláž z fotografií, vytvořte komiks, ...). Plakáty poté prezentujte ve třídě a ved'te diskusi na dané téma.

Skloňování zájmen můj, tvůj, svůj, její

str. 76, cv. 1

Na internetu vyhledejte akordy k písni nebo její nahrávku a společně si ji zazpívejte.

str. 77, cv. 5

Josefa Ladu jistě všichni znáte. Byl to především spisovatel a ilustrátor knih pro děti. Znáte některou knihu, kterou pro děti napsal a zároveň ilustroval? Vyberte si jednu jeho knihu, kterou máte v knihovničce (pokud žádnou Ladovu knihu doma nemáte, vypůjčte si ji v knihovně). V knize najděte obrázek, který se vám líbí. Obrázek vyfoťte nebo naskenujte. Potom jej vložte do vhodné aplikace pro práci s textem/obrázky. Obrázek popište (např. formou bublin a šipek) – zaměřte se zejména na Ladův styl tvorby: Co/Koho zobrazuje? Co osoba/zvíře/věc na obrázku dělá? Jaké barvy převládají? Jakou technikou je obrázek vyveden? Co je charakteristické pro Ladovy obrázky? Podle čeho je poznáte? atd. Pracujte na vhodném digitálním zařízení. Své zpracování úkolu nakonec prezentujte ostatním a porovnejte mezi sebou, zda jste se v něčem shodli, popř. v čem se vaše názory na Ladovu tvorbu liší. Při popisu obrázku užívejte různých zájmen.

str. 78, cv. 9

V textu se píše o tzv. „životním vrcholu“. Zamyslete se nad tím, kdy jste měli životní vrchol vy. Poté jej na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace ztvárněte libovolným způsobem. Své zpracování sdílejte se studenty. Poznali všichni, co jste se snažili vyjádřit?

5. Číslovky

Druhy číslovek

str. 80, cv. 1

Přečtete si text v učebnici o tom, kdy se poprvé objevila zmrzlina na dřívku neboli „nanuk“. Vyberte si jinou dobrotu, kterou máte rádi, a na internetu o ní zjistěte podobné informace, jako uvádí učebnice o nanuku (např. kdy se pochoutka poprvé objevila na trhu, kdo ji vymyslel apod.). Informace zpracujte jako leták. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Letáky vhodně graficky dotvořte. Do textu letáku zařaďte alespoň tři číslovky.

str. 80, cv. 3

Rozdělte se do dvojic. Každá dvojice si vybere jeden letopočet a na internetu zjistí, ke které historické události se vztahuje. Zjistěte základní informace o dané události a formou scénky je přibližte spolužákům. Ti zkusí hádat, o jakou historickou událost se jedná.

str. 82, cv. 9

Vyberte si jednu dvojici slovních spojení a na vhodném digitálním zařízení s využitím aplikace pro malování každou dvojici ztvárněte obrázkem. Svou práci poté sdílejte ve třídě. Nakonec řekněte, jaký je mezi obrázky významový rozdíl.

str. 82, cv. 14

Přečtěte zašifrovaná slova ze cvičení a zkuste podobným způsobem zašifrovat další. Poté si vyberte jedno slovo a na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace jej nějak zajímavě graficky ztvárněte. Své zpracování sdílejte ve třídě, spolužáci se pokusí hádat, které slovo jste zašifrovali.

Skloňování číslovek základních

str. 84, cv. 5

• Na webových stránkách České televize, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/3094-doba-ledova-kamenna-a-bronzova>, zhlédněte video o době ledové, kamenné a bronzové. Poté si přečtěte následující věty a na základě videa vyberte období, ke kterému se vztahují.

	doba ledová	doba kamenná	doba bronzová
Značnou část Evropy pokrývaly ledové pláň.	()	()	()
Lidé si potravu mohli sami vypěstovat.	()	()	()
Všechny nástroje si lidé vyráběli z kamene.	()	()	()
Lidé žili v jeskyních a lovili mamuty.	()	()	()
Spojením mědi a cínu vznikl bronz.	()	()	()
Z lovců a sběračů se stali zemědělci.	()	()	()
Lidé stavěli domky s dřevěnou konstrukcí.	()	()	()
Z bronzu se vyrábělo nádobí, nářadí a nástroje.	()	()	()

• Na webové stránce, <https://www.3nastroje.cz/data/dokument/soubor/SCHK-07-Pomedeni-Au.pdf>, si přečtěte znění pokusů č. 1 a 2. S pomocí vyučujícího pokusy proveďte v chemické laboratoři. Průběh pokusů můžete zaznamenat na vhodné záznamové zařízení (videokamera, mobilní telefon, ...) a poté vložit na webové stránky třídy/školy, aby si pokusy mohli prohlédnout i vaši spolužáci.

6. Slovesa

Slovesné tvary

str. 88, cv. 3

Na webové stránce České televize, <https://decko.ceskatelevize.cz/video/i809800>, zhlédněte video o Nilu. Poté do následujícího textu doplňte chybějící slova.

Nil je _____ největší řekou na světě a protéká _____ africkými státy. Nil se pojí hlavně s _____ – staří Egyptané Nil uctívali, protože jim dopřával _____ i _____. Dokonce i _____ v Egyptě určoval Nil. Roční období byla jenom _____: období rozvodnění Nilu, období _____ a období _____. Dnes hladinu řeky Nilu regulují _____. Kvůli přehradám však přestává být půda kolem Nilu _____ a musí se více _____.

Nil je také výborné místo na výlet. Z lodi, která pluje po Nilu, vidíte to nejlepší z Egypta: _____, Údolí _____, Káhiru a zajímavá zvířata. Kromě krokodýlů tu najdete _____, _____ a _____. Kolem Nilu roste papyrus, ze kterého staří Egyptané vyráběli _____ a také _____ a _____.

(řešení: druhou; jedenácti; Egyptem; úrodu; pitnou vodu; roční období; tři; seti; sklizně; přehrady; úrodná; hnojit; pyramidy; králů; želvy; hady; hrochy; papír; plachty; oblečení)

Časování sloves

str. 89, cv. 2

Přečtěte si úryvek pověsti ve cvičení. Zkuste odhadnout, o kterou pověst se jedná. Pokud nevíte, hledejte na internetu. Pokud pověst znáte, vyhledejte na internetu celé její znění a přečtěte si ji (popř. si poslechněte nebo zhlédněte její záznam).

Příklad dostupných zdrojů:

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/9440-povest-o-libusi-a-premyslovi>;

<https://literatura.sije.cz/stare-povesti-ceske/o-libusi.php>.

Podmiňovací způsob

str. 91, cv. 6

Vyřešte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace, popř. internetu.

V. Skladba

1. Základní větné členy

Přísudek – opakování

str. 93, cv. 5

Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte „jarní koláž“ z obrázků (pracujte s volnými dostupnými zdroji obrázků/fotografií nebo vlastními obrázky a fotografiemi). Svou koláž opatřete popisky – přísudky, např. k obrázku květiny připojíte „voní“, k obrázku slunce připojíte „svítí“ apod.

str. 95, cv. 12

V textu cvičení je popsán, co je jazyk. Jak byste jej popsali vy? Zkuste se vyjádřit podobným způsobem o svém mateřském jazyce. Používejte všechny druhy přísudků (slovesný, jmenný, jmenný se sponou). Úkol zpracujte dle vlastního uvážení jako text, videozáznam vašeho přednesu, komiks, koláž, ... Jednotlivá zpracování si ve třídě představte a posuďte, jak se vám povedla.

str. 95, cv. 13

Na webových stránkách České televize, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/6973-venuse> a <https://edu.ceskatelevize.cz/video/6363-teleskop-jupiter>, zhlédněte videa o Venuši a Jupiteru.

Výběrem správných odpovědí porovnejte informace, které jste o jednotlivých planetách získali.

- A. Jako sesterská planete Země je označována () Venuše / () Jupiter.
- B. () Venuši / () Jupiteru se říká „král planet“.
- C. Na () Venuši / () Jupiteru Slunce putuje opačným směrem než na Zemi.
- D. V mracích () Venuše / () Jupitera se vyskytuje kyselina sírová a její atmosféra je neprodyšná.
- E. Na povrchu () Venuše / () Jupitera dosahuje teplota 500 °C.
- F. () Venuše / () Jupiter je ohromná koule plynu.
- G. Atmosféra () Venuše / () Jupitera se skládá z plynů vodíku, helia a metanu.
- H. Hned po Měsíci je () Venuše / () Jupiter druhé nejzářivější těleso na obloze.
- I. Den na () Venuši / () Jupiteru trvá 10 hodin.
- J. Jeden rok na () Venuši / () Jupiteru trvá 12 pozemských let.
- K. () Venuši / () Jupiteru se říká Večernice nebo Jitřenka.
- L. Pruhy na () Venuši / () Jupiteru jsou způsobeny prouděním vzduchu v atmosféře.
- M. () Venuše / () Jupiter stále mění své místo na obloze.
- N. () Venuše / () Jupiter má několik desítek měsíců.
- O. Kromě Saturnu má kolem sebe systém prstenců i () Venuše / () Jupiter.

(řešení: A. Venuše, B. Jupiteru, C. Venuši, D. Venuše, E. Venuše, F. Jupiter, G. Jupitera, H. Venuše, I. Jupiteru, J. Jupiteru, K. Venuši, L. Jupiteru, M. Jupiter, N. Jupiter, O. Jupiter)

Podmět – opakování

str. 96, cv. 3

Na webových stránkách České televize, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/10802-hlemyzd-nebo-slimak>, zhlédněte video o hlemýždi a slimákovi. Poté rozhodněte o pravdivosti následujících vět.

	ANO	NE
Hlemýžďovi se také říká šnek.	()	()
Hlemýžď má ulitu.	()	()
Slimák má vápenatou schránku.	()	()
Hlemýžď zahradní patří mezi vodní plže.	()	()
Hlemýžď se vyskytuje např. na zahradách, v lesích, podél silnic, ...	()	()
V ulitě má hlemýžď schovanou nohu.	()	()
Hlemýžď se pohybuje pomocí svalnaté nohy.	()	()
Oči hlemýždě jsou na tykadlech.	()	()
Tykadla mají dýchací funkci.	()	()
Za hodinu hlemýžď urazí vzdálenost 1 m.	()	()
Ve všech evropských státech je hlemýžď chráněný.	()	()
Hlemýždi zahradnímu vyhnutí nehrozí.	()	()
Kromě hlemýždě zahradního nežije v Čechách žádný jiný druh hlemýždě.	()	()
Nejznámějším druhem slimáka je plzák španělský.	()	()
Slimák patří mezi škůdce.	()	()

(řešení: ANO; ANO; NE; NE; ANO; NE; ANO; ANO; NE; NE; NE; ANO; NE; ANO; ANO)

str. 97, cv. 8

• S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlete význam slov *esperanto* a *piŝiŝvor*.

• Co víte o esperantu? Na internetu o něm zjistíte dostupné informace. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace zpracujete informační leták podávající nejdůležitější informace o esperantu.

Příklad dostupných zdrojů:

<https://www.esperanto.cz/cs/co-to-je-esperanto>.

str. 97, cv. 9

Na webových stránkách společnosti Vida!, <https://vida.cz/blog/sopka>, nastudujte návod na výrobu sopky. Podle návodu si poté sopku vyrobte. Pracujte pod dohledem vyučujícího v chemické laboratoři.

Podmět několikanásobný

str. 98, jazykový rozbor

Víte, kdo byli Romulus a Remus? A který král měl strach, že jej svrhnou z trůnu? Co král plánoval s chlapci udělat, aby se tak nestalo? Kdo je zachránil? Na webových stránkách České televize, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/2368-zalozeni-rima>, zhlédněte video (cca první tři minuty) a odpovězte na otázky.

Shoda přísudku s podmětem

str. 99, cv. 2

Z webových stránek <https://www.astro.cz/na-obloze/obloha-aktualne.html> zjistíte, která souhvězdí (popř. další objekty) můžete aktuálně na noční obloze spatřit. Mapu noční oblohy si vytisknete a po setmění podle ní zkuste některá souhvězdí na obloze vyhledat. Ze svého pozorování připravte reportáž (nejlépe jako videozáznam – pracujte například s chytrým mobilním telefonem). Některé reportáže si ve třídě představte. Dodržujte zásady spisovného projevu.

str. 99, cv. 4

Vyřešte úkol podle zadání v učebnici. Při tvorbě vět dbejte na správnou výslovnost. Věty zachyťte na vhodné záznamové zařízení. (Každý žák řekne jednu větu.) Záznam si poté přehrajte a zhodnoťte, co se vám povedlo, popř. kde jste chybovali.

str. 100, cv. 11

Na webových stránkách České televize, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/10624-staroveke-skolstvi>, zhlédněte video o starověkém školství. Co jste se dozvěděli o školství ve starověkém Římě? Porovnejte s informacemi ve cvičení. Ve videu se hovoří o školství i v dalších starověkých říších. Co jste se dozvěděli? Na základě informací ve videu porovnejte systém školství ve zmiňovaných říších, řikejte, v čem se shodovaly a v čem se lišily. Pokud máte i další informace (např. z encyklopedií) o tehdejší vzdělávání, sdělte je ostatním.

Shoda přísudku s několikanásobným podmětem

str. 101, cv. 3

Na webových stránkách České televize, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/1897-jak-vznika-mapa>, zhlédněte video o tom, jak vzniká mapa. Ještě před zhlédnutím videa se rozdělte na dvě skupiny, přičemž první skupina se zaměří na informace o zpracování map v minulosti, druhá

skupina na informace o zpracování map v současnosti. Video zhlédněte dvakrát. Poté každá skupina sdělí, co si zapamatovala. Porovnejte způsoby tvorby map v minulosti a nyní. V ukázce zazněl odkaz na mapovou sbírku Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Odkaz otevřete (<http://www.mapovasbirka.cz>) a prohlédněte si informace, které nabízí, zejm. záložky „Digitální mapy a atlasy“ a „Glóby“. Jaké informace z vložených map a 3D glóbusu zde můžete získat?

2. Rozvíjející větné členy

Přívlastek

str. 104, cv. 9

Přečtěte si text ve cvičení – zjistíte, kdo jsou hobiti a jak vypadají. Podle popisu a vlastní fantazie hobita nakreslete (popř. můžete zvolit i zcela vlastní pojetí hobita). Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Hobita nemusíte jenom kreslit, můžete se také za hobita přestrojit a namaskovat. V takovém případě zachyťte svůj převlek na vhodné záznamové zařízení (např. mobilní telefon – forma krátkého videa či fotografie). Poté na webové stránce https://www.youtube.com/watch?v=fafVhhwm_Dg zhlédněte trailer k filmu Hobit. Porovnejte své pojetí hobita s hobitem v traileru. V čem se shodují a v čem se liší? Vlastní pojetí hobitů (až už jako obrázek, nebo jako fotografii či video) prezentujte ve třídě. Při prezentaci používejte přívlastky.

Předmět

str. 106, cv. 1

Na internetu vyhledejte pověst o Libuši a Přemyslovi. Pověst si společně přečtěte, vyrobte si kostýmy a sehraje ji jako scénku. Dbejte na správnou výslovnost, dodržování přízvuků, melodie apod. Scénku zachyťte na vhodné záznamové zařízení (videokamera, mobilní telefon, ...). Poté ji umístěte na webové stránky třídy/školy, aby se i ostatní spolužáci mohli s pověstí seznámit.

Příklad dostupných zdrojů:

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/9440-povest-o-libusi-a-premyslovi>;

<https://bursikova.estranky.cz/clanky/o-libusi-a-premyslovi.html>.

str. 106, cv. 4

b) S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlete význam uvedených přísloví a rčení.

str. 107, cv. 5

• Vytvořte myšlenkovou mapu na téma „vosa“. Do mapy zapište vše, co o vosách víte.

Pracujte s některým z nástrojů pro tvorbu myšlenkových map, např.

<https://products.aspose.app/diagram/cs/mindmap> nebo <https://bubbl.us>. Poté na webových stránkách České televize, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/4692-vosa-obecna>, zhlédněte video o vose obecné. Do myšlenkové mapy následně doplňte nové informace, které jste se dozvěděli ve videu.

• Podle myšlenkové mapy tvořte věty. Ústně v nich určujte předmět.

str. 107, cv. 6

Na internetu vyhledejte jednoduchý videonávod přípravy pokrmu. Podle videonávodu pak zkuste pokrm připravit (doma nebo ve školní kuchyňce). Společně zhodnoťte, jak se vám to povedlo.

str. 108, cv. 11

• Vyberte si jeden ekosystém, který vás zajímá (např. voda, rybník, les, louka, pole, vinice, park, mokřad, ...). Jeho název запиšte do níže uvedené tabulky. Poté do tabulky doplňte, co o daném ekosystému víte a co dalšího byste chtěli vědět. Informace, které byste se chtěli dozvědět, zkuste vyhledat na internetu. Soustřeďte se na to, aby informace byly ověřené. Následně v tabulce označte, které informace se vám podařilo na internetu nalézt, popř. uveďte webovou stránku, na které jste požadované informace našli.

Název ekosystému:		
Vím	Chtěl bych vědět	Zjistil jsem na internetu

• Po vyplnění tabulky se rozdělte do skupin podle ekosystémů (např. všichni, kteří si zvolili ekosystém „les“, vytvoří jednu skupinu). Sdílejte své informace s ostatními ve skupině a do tabulky doplňujte další informace, které jste se od spolužáků dozvěděli.

• Výběrem z následujících možností nakonec zhodnoťte, jak jste byli úspěšní.

- Při řešení úkolu jsem potřeboval pomoc (vyučujícího nebo spolužáka).
- Z větší části jsem úkol splnil samostatně. Jen občas jsem potřeboval pomoc.
- Úkol jsem zvládl sám, bez výrazné chyby.

-
- Při práci ve skupině zatím více spoléhám na ostatní.
 - Do práce ve skupině jsem se snažil aktivně zapojit.
 - Do práce ve skupině jsem se celou dobu aktivně zapojoval.

str. 108, cv. 12

Myslíte si, že je možné „vypěstovat“ si komára i v domácích podmínkách? Pátrejte na internetu. Pokud zjistíte, že je to možné, pokus společně učiňte ve třídě. Průběh pokusu společně popište jednoduchými a krátkými větami tak, abyste v nich byli schopni nalézt předmět.

Příklad dostupných zdrojů:

file:///C:/Users/64391/Desktop/ML%206.14,%20srpen_KOM%C3%81R.pdf.

Přísluvečné určení

str. 111, cv. 7

b) S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlete význam uvedených přirovnání a slov *korouhvička, podešev, tur*. Dle zadání v učebnici (úkol a)) určujte také slovní druh, který daná přirovnání rozvíjejí, a druh příslovečného určení.

str. 111, cv. 11

S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlete význam uvedených vět. Dle zadání v učebnici určujte také druh příslovečných určení.

str. 111, cv. 12

Příhody maxipsa Fíka jistě všichni znáte z dětství. Víte ale, kdo je autorem této pohádkové postavy? Na internetu vyhledejte, kdo maxipsa Fíka nakreslil a kdo napsal jeho příhody. Vyhledejte také obrázek maxipsa Fíka, příp. obrázek z některé z jeho příhod. Obrázek sdílejte ve třídě (např. prostřednictvím interaktivní tabule) a popište ho – zaměřte se zejména na styl ilustrátora.

Příklad dostupných zdrojů:

<https://www.albatosmedia.cz/tituly/40199577/maxipes-fik/>;

<https://www.csfd.cz/film/137694-maxipes-fik-prehled/>;

https://www.idnes.cz/kultura/literatura/zemrel-rudolf-cechura.A141010_082529_literatura_zt.

str. 112, cv. 18

V textu cvičení se dozvíte o hostinách ve starověkém Římě. Víte ale, co se na takových hostinách podávalo? Pátrejte na internetu. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace sestavte koláž na toto téma. Koláž nakonec prezentujte ve třídě (např. jako prezentaci PowerPoint) a popište. U vybraných vět (vybere vyučující) určujte základní skladební dvojice i větné členy, které už znáte.

Příklad dostupných zdrojů:

<https://www.stoplusjednicka.cz/lukulske-hody-na-cem-si-pochutnavali-stari-rimane>;

<https://www.archeologienadosah.cz/clanky/kulinarske-delikatesy-aneb-jidlo-piti-ve-starovekem-rime-i>;

<https://www.archeologienadosah.cz/clanky/kulinarske-delikatesy-aneb-jidlo-piti-ve-starovekem-rime-ii-hostiny>;

<https://www.apetitonline.cz/lide-jidlo/podivna-jidla-i-navyky-jak-vypadaly-opulentni-hostiny-starovekeho-rima>;

<https://www.dotyk.cz/magazin/rim-hostiny-21000604.html>.

3. Věta jednoduchá a souvětí

str. 114, cv. 3

Připravte si podobný krátký text, jako je ve cvičení. Vybírejte z přírodovědných témat, která vás zajímají. Informace hledejte na internetu. Poté text přednesete a zachyťte se při tom na vhodné záznamové zařízení (diktafon, mobilní telefon, ...). Jednotlivé záznamy ve třídě

zhlédněte. Podle záznamu určujte věty jednoduché a souvětí. (Pozn.: Úkol můžete zpracovat i v písemné podobě – pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem.)

str. 115, cv. 4

Vyberte si jinou pohádku od Karla Jaromíra Erbena nebo od jiného sběratele lidových pohádek (např. Božena Němcová, František Bartoš). Text pohádky vyhledejte na internetu. Poté si z pohádky zvolte úryvek (max. 10 vět), v němž se vyskytují jak věty jednoduché, tak souvětí. (Věty mohou být z různých částí pohádky, avšak dbejte na to, aby jako celek dávaly smysl a byla dodržena dějová posloupnost příběhu.) Úryvek přepište (každou větu pište na samostatný řádek). Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím aplikace pro práci s textem. Věty poté vytiskněte a rozstříhejte. Věty jednoduché vystříhnete jako celek (nedělte je na slova ani na jiné části). Souvětí rozstříhejte tak, aby byla vždy zvlášť věta hlavní, spojovací výraz, věta vedlejší. Rozstříhané části promíchejte a vložte do obálky. Obálky si následně vyměňte se spolužákem – jeho úkolem bude sestavit správně všechny věty a poskládat je ve správném pořadí tak, jak jdou v pohádce za sebou. Spolužák může také zkusit určit, ze které pohádky byl úryvek vybrán.

str. 115, jazykový rozbor

Sestavte podobné souvětí popisující nějakou událost z vašeho života, jako je v tomto cvičení. Na větu aplikujte všechny úkoly uvedené v učebnici. Úkol zpracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

VI. Sloh a komunikace

1. Práce s informacemi

str. 121, cv. 2

b) Přečtěte si text v učebnici a vyhledejte v něm klíčová slova. Zapište je do myšlenkové mapy s názvem „prvocí“. Poté na internetu vyhledejte další text o prvocích. Doplňte myšlenkovou mapu o klíčová slova z tohoto textu. Pracujte s některým z nástrojů pro tvorbu myšlenkových map, např. <https://products.aspose.app/diagram/cs/mindmap> nebo <https://bubbl.us>. Společně se spolužáky diskutujte o věrohodnosti webových stránek, z nichž jste informace čerpali. Některé myšlenkové mapy si ve třídě představte.

c) S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlíte význam neznámých slov.

Příklad dostupných zdrojů:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/veda/klicovym-clankem-zivota-v-oceanech-byl-temer-neznamy-prvok-jeho-rolu-popsal-cesky-vyzkum-11214>.

str. 121, cv. 3

c) S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlíte význam slov *fotosyntéza* a *organela*.

str. 121, cv. 5

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Zachyťte se při tom na vhodné záznamové zařízení (diktafon, mobilní telefon, ...). Záznam si znovu přehrajte a posuďte, zda jste uvedli všechny podstatné informace a zda se shodují s výchozím textem. Je z vašeho projevu patrné, že látce rozumíte?

str. 121, cv. 6

b) S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlete význam slov, kterým nerozumíte.

d) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Klíčová slova запиšte do myšlenkové mapy.

e) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem.

str. 122, cv. 11

• Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem.

• Napište podobné vysvětlení původu názvu obce, z které pocházíte. Informace hledejte na internetu. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem.

2. Vypravování

str. 123, cv. 1

b) S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlete význam slova *gondoliér*.

c) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Poté o městě zjistěte nějaké zajímavosti a uspořádejte je do informačního letáku cestovní kanceláře. Vkládejte fotografie. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace a internetu.

str. 123, cv. 2

a) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte s internetem.

Příklad dostupných zdrojů:

[https://web.spjf.cz/jaroslav-foglar/;](https://web.spjf.cz/jaroslav-foglar/)

[https://foglarweb.skauting.cz.](https://foglarweb.skauting.cz)

c) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem.

str. 124, cv. 7

• S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlete význam slova *idylický*.

• Přečtěte si text a vytvořte podle něj koláž z obrázků. Snažte se, aby vaše koláž co nejvíce odpovídala textu. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

Některé koláže si ve třídě představte. Zkuste o nich vyprávět vlastními větami (učebnici zavřete). Odpovídají textu učebnice?

str. 125, cv. 11

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Úkol zpracujte jako scénku (předtím se rozdělte do skupin). Zachyťte se při tom na vhodné záznamové zařízení (videokamera, mobilní telefon, ...). Spolužákům neprozrazujte, který obrázek jste si vybrali, měli by to podle záznamu uhodnout.

str. 125, cv. 13

Splňte úkol podle zadání v učebnici jen s tím rozdílem, že vhodný zajímavý příběh vyhledáte na internetu.

str. 126, cv. 15

a) Přečtěte si text ukázky. Poté společně zkuste dát dohromady pravidla společenského chování v tanečních nebo na plesu. Zapisujte je na tabuli formou brainwritingu. Následně na webových stránkách České televize, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/11611-etiketa-jdeme-tancit>, zhlédněte video věnující se etiketě na plesu. Podle videa říkejte, jaká jsou pravidla slušného chování na plesu, při tanci, jak se správně na takovou událost obléct apod. Doplňte seznam pravidel na tabuli. Uvádějte také, co není vhodné na plesu dělat, jaké oblečení na takovou příležitost není vhodné apod. Pokud jste už nějaký ples navštívili, uvádějte vlastní zkušenosti.

c) S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlíte význam slova *hubertus* a *manekýn*.

str. 127, cv. 18

Přečtěte si text ve cvičení. Na základě znalostí z dějepisu vyprávějte, čím se lidé v pravěku živili. Poté si na webové stránce https://www.archeologienadosah.cz/sites/default/files/praveka_remesla_-_pracovni_listy.pdf stáhněte pracovní list. Stravě v pravěku se věnuje poslední, sedmá strana. Splňte úkoly na této straně. Nakonec shrňte informace o stravování v pravěku. Vyprávějte štafetou (každý žák řekne jednu větu).

str. 127, cv. 19

Splňte úkol podle zadání v učebnici, pracujte s internetem.

3. Popis

Popis předmětu

str. 130, cv. 1

Vyberte si libovolný předmět (např. vaši oblíbenou věc) k popisu. Poříd'te fotografii tohoto předmětu a vložte ji do vhodné aplikace pro práci s textem. Poté předmět popište. Sdílejte se spolužáky. Ti by měli na základě fotografie a popisu uvést, zda je váš popis kompletní, popř. které části mu chybí.

Popis místnosti

str. 131, cv. 2

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem.

str. 131, cv. 6

Splňte úkol podle zadání v učebnici jen s tím rozdílem, že vhodnou fotografii k popisu najdete na internetu (vybírejte z volných dostupných zdrojů). Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem.

Popis pracovního postupu

str. 132, cv. 1

Na internetu vyhledejte videonávod na výrobu nějakého předmětu. Podle postupu ve videonávodu předmět vyrobte. Následně spolužákům představte videonávod a svůj předmět, který jste podle něj vyrobili. Společně posuďte, jak se vám to povedlo. Pokud byly ve videonávodu nějaké chyby v pracovním postupu, opravte je. Celý pracovní postup popište. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem.

str. 133, cv. 5

Každý z vás má jistě nějaký oblíbený pokrm, který už zvládne připravit. Vytvořte list z elektronické kuchařky: vložte seznam surovin a popis přípravy pokrmu. Pokrm připravte a poříd'te jeho fotografii. Vložte ji k receptu do vaší elektronické kuchařky. Přípravu pokrmu můžete také zachytit na vhodné záznamové zařízení (videokamera, mobilní telefon, ...) a připojit ji k receptu. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace, např. PowerPoint. Jednotlivé listy z kuchařky si ve třídě představte. S pomocí vyučujícího je můžete spojit dohromady a vytvořit tak elektronickou kuchařku vaší třídy. Postupně do ní přidávejte další recepty.

4. Dopis

str. 134, cv. 5

Už jste slyšeli o online pohlednici České pošty? Na webových stránkách <https://pohledniceonline.cz/typ-pohlednice> se s ní seznamte. Prostřednictvím této služby zkuste poslat pohlednici kamarádovi, mamince, vyučujícímu, ...

str. 135, cv. 10

S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlíte uvedené pojmy.

str. 136, cv. 13

Splňte úkol podle zadání v učebnici.

str. 136, cv. 16

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte s internetem.

str. 136, cv. 17

Splňte úkol podle zadání v učebnici.

5. Zpráva a oznámení

str. 137, cv. 3

Splňte úkol podle zadání v učebnici jen s tím rozdílem, že zajímavé titulky budete hledat na internetu. Zprávu vytvořte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem.

str. 137, cv. 6

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem.

str. 138, cv. 7

S pomocí Internetové jazykové příručky (<https://prirucka.ujc.cas.cz>) vysvětlete rozdíly mezi uvedenými pojmy.

str. 138, cv. 11

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem.

str. 139, cv. 16

c) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Úkol zpracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s myšlenkovou mapou.

6-55 ČESKÝ JAZYK 6

Návrh úkolů ke komunikační a mediální výchově (průběžně do celé učebnice)

str. 9, cv. 4

Zopakujte si, co víte o neverbální komunikaci.

str. 9, cv. 7

Zopakujte si, co víte o komunikaci neslyšících a hluchoněmých osob. V čem je specifická? Jak probíhá? Kde se s ní můžete setkat? Na internetu vyhledejte další informace. Existuje nějaká organizace, která těmto osobám v ČR pomáhá?

str. 10, cv. 3

Na webové stránce České televize, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/15994-alois-a-vilem-mrstikove-marysa>, zhlédněte závěr hry. Soustředte se na rozhovor postav, všimněte si umění herců, které do dialogů vložili.

str. 18, cv. 1

Rozdělte se do dvojic a přečtěte rozhovor. Kterých jazykových prohrěšků se pan Kaplan dopustil? Jaké prohrěšky, kterých se mluvčí dopouštějí během komunikace, ještě znáte?

str. 19, cv. 8

Splňte úkol dle zadání v učebnici. Zamyslete se nad tím, zda profesionální řečníci dělají nějaká cvičení na „rozmluvení“. Co by taková cvičení mohla obsahovat? Víte, co je „rétorika“ a co je jejím cílem? Informace můžete vyhledat na internetu.

str. 20, cv. 12

Zopakujte si, co je jazykolam. Co je jeho smyslem? Znáte i cizojazyčné jazykolamy? Vyberte si jeden a říkejte jej co nejrychleji několikrát za sebou. Jaké chyby oproti správné výslovnosti při rychlé mluvě vznikají?

str. 22, cv. 2

Rozdělte se do dvojic. Jeden z dvojice bude klást otázky, druhý na ně bude odpovídat. Vytvořte rozhovor (dialog) s využitím otázek ve cvičení. V jednotlivých rolích se vystřídejte.

str. 23, cv. 7

Splňte úkol dle zadání v učebnici. Poté shrňte pravidla zdvořilé komunikace mezi vyučujícím a žákem.

str. 26, cv. 4

Zopakujte si, jaký je rozdíl mezi seriózním a bulvárním periodikem. Poté napište krátkou novinovou zprávu na téma „Kometry“. Sami si zvolte, zda se bude jednat o článek v seriózním, nebo v bulvárním periodiku. Spolužákům neprozradte, kterou verzi článku jste si vybrali. Nechejte je hádat, měli by to z vašeho podání poznat.

str. 31, cv. 6

Vytvořte reklamní plakát, který zve na návštěvu hradu Loket (popř. jiného hradu dle vlastního výběru). Co by takový plakát měl obsahovat, aby přitáhl pozornost návštěvníků? Úkol zpracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Jednotlivé plakáty si představte prostřednictvím interaktivní tabule a posuďte.

str. 36, cv. 9

Rozdělte se do dvojic a sehraje rozhovor reportéra a odborníka na starověké Řecko. Na základě znalostí z dějepisu si reportér připraví otázky předem, popř. může na internetu zjistit maximum informací, které k realizaci rozhovoru na toto téma potřebuje. Během rozhovoru dodržujte pravidla zdvořilé komunikace, vyvarujte se bariérám, které úspěšné komunikaci brání. Společně zhodnoťte, jak se vám jednotlivé scény povedly. Nakonec se zamyslete nad tím, jak jste se při takovém rozhovoru cítili. Objevilo se v rozmluvě něco, co vás zasáhlo, znepokojilo, urazilo, překvapilo, ...? Posuďte, jaký byl komunikační záměr tohoto rozhovoru a zda došlo k jeho naplnění. Hovořili mluvčí dostatečně srozumitelně? Volili vhodné jazykové prostředky? Byl jejich projev jasně strukturovaný?

str. 46, cv. 3

Vyberte si jedno slovo ze cvičení a ve dvojicích na toto téma sestavte rozhovor.

str. 55, cv. 3

Splňte úkol dle zadání v učebnici. Svůj příběh poté přednese ostatním. Nakonec se zamyslete nad tím, jak jste se při přednesu cítili. Objevilo se v něm něco, co vás zasáhlo, znepokojilo, vyrušilo, ...? Vaši spolužáci posoudí, zda jste hovořili dostatečně srozumitelně, zda jste volili vhodné jazykové prostředky, zda byl váš projev jasně strukturovaný apod.

str. 59, cv. 9

Na internetu zkuste vyhledat seriózní článek o sokolech. Jak takový článek poznáte? Diskutujte o tom ve třídě s využitím článků, které jste našli.

str. 63, cv. 4

Vybraný úryvek v učebnici je z knihy *Dobrodružství v temných uličkách* od Jaroslava Foglara a přináší čtenáři poutavé místo z příběhu Rychlých šípů. Cílem vhodně vybrané ukázky může být nalákání čtenáře k přečtení celé knihy. To je také úkolem tzv. knižních trailerů. Trailer je krátká upoutávka, např. k filmu, ke knize, ... Na internetu vyhledejte ukázkou knižního traileru. Řekněte, jak pracuje s jazykem, které konkrétní jazykové prostředky využívá, které prostředky ovlivňování a přesvědčování – ať už v části audiovizuální, tak i jazykové – se v něm uplatňují. Na jaké publikum cílí? Co má společného s reklamou?

str. 67, cv. 10

Napište krátký referát o Karlu Čapkovi. Zahrajte si na řečníky a přednese jej spolužákům. Zamyslete se nad tím, jak jste se při přednesu cítili. Objevilo se v něm něco, co vás zasáhlo, znepokojilo, vyrušilo, ...? Potýkali jste se během přednesu s něčím pro vás nepříjemným? Vaši spolužáci následně posoudí, zda jste hovořili dostatečně srozumitelně, zda jste volili vhodné jazykové prostředky, zda byl váš projev jasně strukturovaný apod. (Poznámka: Informace o Karlu Čapkovi hledejte na internetu.)

str. 73, cv. 5

Napište celý dopis. Dbejte na zdvořilé vyjadřování, užívejte osobní zájmena dle zadání v učebnici. Dopis napište jako e-mail a pošlete jej spolužákovi. Dopisy si vzájemně zkontrolujte.

str. 73, cv. 9

Na webové stránce <https://www.casopis.ochranaprirody.cz/rozhovor/rozhovor-se-stanislavem-volfem/> si přečtěte příklad rozhovoru se včelařem. Společně posuďte, jak je rozhovor veden a strukturován, jaké otázky byly zvoleny, jak dotazovaný odpovídá, jaké informace jste se dozvěděli apod. Posuďte i jazykovou stránku rozhovoru. Nakonec ve svém okolí vyhledejte a oslovte nějakou zajímavou osobnost (může mít např. neobvyklou nebo nebezpečnou profesi, může nezištným způsobem pomáhat ostatním apod.) a udělejte s ní rozhovor (otázky si připravte předem). Se souhlasem osoby rozhovor zachyťte na vhodné záznamové zařízení (diktafon, chytrý mobilní telefon, ...), poté jej přepište (pracujte ve vhodné digitální aplikaci pro práci s textem). Některé rozhovory si ve třídě přečtěte a zhodnoťte.

str. 78, cv. 10

Vytvořte reklamní plakát propagující nějakou věc (nemusí to být zrovna hodiny, o kterých se píše ve cvičení). Snažte se o maximální informovanost i o přitáhnutí pozornosti zákazníka. Soustřeďte se na jazykovou i vizuální složku. Využijte vhodné digitální zařízení i fotografie vlastních výrobků. Pokud použijete fotografie z internetu, vybírejte je z volných dostupných zdrojů (např. <https://pixabay.com/cs/> nebo <https://www.flickr.com/photos/tags/flicker/>). Jednotlivé plakáty poté porovnejte (například prostřednictvím interaktivní tabule).

str. 80, cv. 1

V textu cvičení se píše o jednom „náhodném“ objevu. Vyberte si jiný objev z jakéhokoli období vývoje lidské společnosti, o kterém si myslíte, že byl pro lidstvo důležitý. (Poznámka: Informace hledejte na internetu.) Vytvořte reklamní plakát nebo reklamní spot, ve kterém tento objev představíte a zpropagujete. Snažte se o maximální informovanost a poutavou (audio)vizuální složku. Jednotlivé plakáty (reklamní spoty) si ve třídě představte a diskutujte o tom, jak a čím se snaží upoutat pozornost, čím jsou zajímavé, jaké jazykové prostředky používají apod.

str. 88, cv. 3

Na webové stránce Českého rozhlasu, <https://www.mujirozhlas.cz/cestovatel/rozhovor-nejvetsi-prekvapeni-egypt>, si poslechněte rozhovor o cestování Petra Vavrouška po Egyptě. Hledejte v něm znaky správně vedeného rozhovoru. Najdete i některé prohřešky proti vhodnému chování při rozhovoru, jako například skákání do řeči, špatná výslovnost vedoucí k nepochopení sdělení, ironii, poučování, netrpělivost, spěch, ...? Jak byste charakterizovali jazyk redaktora (Petr Horký) a jak jazyk cestovatele? Proč se asi vyjadřují touto formou češtiny? Lze z rozhovoru poznat, jaký vztah panuje mezi redaktorem a cestovatelem? Jsou přátelé, nebo se při rozhovoru setkávají poprvé? Co víte o Českém rozhlase? Mezi jaký typ média jej můžeme zařadit a proč? Jaké jiné typy médií znáte?

str. 91, cv. 6

Splňte úkol dle zadání v učebnici. Příběh přednese spolužákům. Zamyslete nad tím, jak jste se při přednesu cítili. Objevilo se v něm něco, co vás zasáhlo, znepokojilo, vyrušilo, ...? Potýkali jste se během přednesu s něčím pro vás nepříjemným? Vaši spolužáci následně

posoudí, zda jste hovořili dostatečně srozumitelně, zda jste volili vhodné jazykové prostředky apod.

str. 97, cv. 9

Na internetu zkuste vyhledat zprávy z poslední doby o erupcích sopek. Vyberte si jednu událost a v různých zdrojích o ní vyhledejte informace. Zdroje, s nimiž jste pracovali, si запиšte. Poté společně posuďte jejich důvěryhodnost. Lišily se informace z vámi vybraných zdrojů? Pokud ano, v čem?

str. 104, cv. 9

Na webové stránce https://www.youtube.com/watch?v=fafVhhwm_Dg zhlédněte trailer k filmu *Hobit: Neočekávaná cesta*. Říkejte, jaké prostředky (jazykové i audiovizuální) trailer využívá k tomu, aby upoutal pozornost diváka a přesvědčil jej ke zhlédnutí filmu. Porovnejte trailer a televizní reklamu. V čem se shodují a v čem se liší? Užívají některé podobné „triky“ ovlivňování a přesvědčování?

Pokud jste film viděli, zamyslete se nad tím, jaké scény a momenty z filmu byly do traileru vybrány. Představuje trailer skutečnou podstatu filmu? Porovnejte. (Ve třídě pracujte společně – trailer zhlédněte například prostřednictvím interaktivní tabule.)

str. 111, cv. 12

Na webové stránce <https://www.kinobox.cz/film/12189-maxipes-fik> zhlédněte upoutávku na příhody maxipsa Fíka. Říkejte, jaké prostředky (jazykové i audiovizuální) upoutávka využívá k tomu, aby upoutala pozornost diváka a přesvědčila jej k nákupu DVD zmiňovaných v závěru upoutávky.

str. 120, první modrá věta nahoře na stránce

Zopakujte si, co je komunikace. Co všechno už o komunikaci víte?

str. 120, text v zeleném lístečku

Přečtěte si text a vyhledejte klíčová slova. Ve třídě mezi sebou porovnejte, která klíčová slova jste vybrali. Poté diskutujte o tom, co to klíčová slova jsou, podle čeho je vybíráme a k čemu slouží. K čemu se nám mohou hodit v komunikaci (ústní i písemné)?

str. 121, cv. 4

Rozdělte se do dvojic a veďte rozhovor. Využijte otázky ve cvičení.

str. 121, cv. 6

Na webové stránce <https://www.youtube.com/watch?v=6Q6to60w9G8&t=10s> zhlédněte trailer k filmu *Harry Potter a kámen mudrců*. Říkejte, jaké prostředky (jazykové i audiovizuální) trailer využívá k tomu, aby upoutal pozornost diváka a přesvědčil jej ke zhlédnutí filmu. Porovnejte trailer a televizní reklamu. V čem se shodují a v čem se liší? Užívají některé podobné „triky“ ovlivňování a přesvědčování?

Pokud jste film viděli, zamyslete se nad tím, jaké scény a momenty z filmu byly do traileru vybrány. Představuje trailer skutečnou podstatu filmu? Porovnejte. (Ve třídě pracujte společně – trailer zhlédněte například prostřednictvím interaktivní tabule.)

str. 124, cv. 8

Splňte úkol dle zadání v učebnici. Svůj příběh poté předneste ostatním. Nakonec se zamyslete nad tím, jak jste se při přednesu cítili. Objevilo se v něm něco, co vás zasáhlo, znepokojilo, vyrušilo, ...? Vaši spolužáci posoudí, zda jste hovořili dostatečně srozumitelně, zda jste volili vhodné jazykové prostředky, zda byl váš projev jasně strukturovaný apod.

str. 125, cv. 12

Splňte úkol dle zadání v učebnici. Svůj příběh poté předneste ostatním. Nakonec se zamyslete nad tím, jak jste se při přednesu cítili. Objevilo se v něm něco, co vás zasáhlo, znepokojilo, vyrušilo, ...? Vaši spolužáci posoudí, zda jste hovořili dostatečně srozumitelně, zda jste volili vhodné jazykové prostředky, zda byl váš projev jasně strukturovaný apod.

str. 125, cv. 13

Povídejte si o tom, jaké typy novin znáte. Víte, co jsou seriózní a bulvární noviny? Jaký je mezi nimi rozdíl? Které články jsou typické pro publicistiku? Uveďte příklad tištěných a elektronických novin.

str. 126, cv. 15

Na webové stránce <https://www.youtube.com/watch?v=NchrpWEuX-A> si poslechněte celou povídku *Moje první taneční* v podání Miloslava Šimka. Posudte přednes, tempo řeči, jazykovou stránku projevu i neverbální prvky. Zopakujte si, co charakterizuje dobrého řečníka.

str. 131, cv. 3

Splňte úkol dle zadání v učebnici. Svůj popis poté předneste ostatním. Nakonec se zamyslete nad tím, jak jste se při přednesu cítili. Objevilo se v něm něco, co vás zasáhlo, znepokojilo, vyrušilo, ...? Vaši spolužáci posoudí, zda jste hovořili dostatečně srozumitelně, zda jste volili vhodné jazykové prostředky, zda byl váš projev jasně strukturovaný apod.

str. 131, cv. 6

Splňte úkol dle zadání v učebnici. Popis interiéru však napište tak, jako byste jej psali do bulvárního periodika. Popisy si poté ve třídě představte a zhodnoťte, jak se vám úkol podařilo splnit.

str. 134, cv. 7

Povídejte si o tom, co je komunikace. Jaké druhy komunikace znáte? Jak nejčastěji komunikujete s kamarády, se spolužáky, s rodiči, s prarodiči, ...? Víte, co je skupinový chat? Kde se s ním můžete setkat? Které sociální sítě ke komunikaci s okolím používáte? Jaká nebezpečí na sociálních sítích mohou číhat?

str. 135, cv. 9

Splňte úkol dle zadání v učebnici. Dopis napište jako e-mail.

str. 135, cv. 11

Splňte úkol dle zadání v učebnici. Dopis napište jako e-mail.

str. 136, cv. 16

Odpovězte na otázky dle zadání v učebnici. Co může být obsahem spamu? Pokud jste už nějaký spam obdrželi, řekněte ostatním, co obsahoval. Jak jste se zachovali? Kdo spamy asi vytváří a proč je posílá? Vysvětlete rozdíl mezi spamem a hoaxem.

str. 137, cv. 3

Vyhledejte příklad zprávy v tištěných novinách a v novinách na internetu. Porovnejte je.

str. 138, cv. 7

Jaká je úloha SMS v běžné každodenní komunikaci? Jsou ještě SMS aktuální nebo už je nahradil jiný druh komunikace? Pokud si myslíte, že je nahradil jiný druh komunikace, uveďte který. Proč se tak asi stalo? V čem může být tento druh komunikace lepší? Mohou SMS využít také instituce (např. obce, lékaři, školy, ...) k informovanosti obyvatel? Pokud ano, řekněte jak. Setkali jste se s tím někdy?

6-55 Český jazyk 6

str. 6

QR1

KOMUNIKACE A MY

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zamyslete se nad jeho aktuálností. Poté zkuste odpovédět na otázky uvedené pod textem.

Eva: Ahoj, Péťo! To jsem ráda, že tě vidím! Přemýšlel jsi někdy o tom, jak se teď všichni bavíme víc přes telefony než osobně?

Petr: Ahoj, Evčo! Jistěže jsem si toho všiml. Všichni se teď nějak více potkáváme na sociálních sítích, píšeme si přes chat, ale ve škole ani mimo ni si moc nepovídáme „face to face“. Není to divné?

Eva: Je. A taky jsem si toho všimla. Někdy je lepší si napsat, protože to nemusíš říkat nahlas. Ale osobně to má jiné kouzlo. Když se vidíme, hned víš, jak to ten druhý myslí. Poznáš to třeba z toho, jak se tváří.

Petr: Souhlasím. Taky je problém, že na chatu se snadno něco špatně pochopí. Když jsi s někým osobně, hned vidíš, jestli se někdo směje nebo je naštvaný.

Eva: Přesně! I když si píšeme hodně, asi bychom měli víc mluvit osobně. Abychom se vlastně pořádně poznali.

Petr: To jo. A když si sedneme někde venku, můžeme si prostě popovídat, aniž bychom museli čekat na odpověď, jako třeba na chatu.

Eva: No, to je pravda. I když telefony jsou fajn, osobní setkání je stejně lepší.

Jak se podle Evy a Petra změnila v současnosti komunikace mezi lidmi?

Co si Petr myslí o komunikaci přes chat?

Proč si Eva myslí, že osobní komunikace má jiné „kouzlo“?

Jaký problém podle Evy a Petra vzniká při psaní zpráv na chatu?

Proč si oba myslí, že osobní setkání je lepší než komunikace přes telefon (chat)?

Jaký je podle vás rozdíl mezi psanou komunikací a osobní komunikací? Jaké jsou výhody a nevýhody obou typů komunikace?

Myslíte si, že je důležité najít rovnováhu mezi psáním zpráv a osobními rozhovory? Proč? Zkuste navrhnout, jak by se lidé mohli lépe pochopit při komunikaci přes chat. Je to vůbec možné?

S lidmi se potřebujeme navzájem **dorozumět** (komunikovat), sdělit si nejrůznější informace. **Komunikace** je tedy **dorozumívání mezi lidmi**. Slouží také k utváření mezilidských vztahů, přátelství, vzájemnému poznání. Pomocí komunikace jsme si navzájem bližší, vzniká mezi námi spojení, pochopení.

ZPŮSOBY KOMUNIKACE

Lidé se mezi sebou dorozumívají **různými způsoby**. Nejběžnější a nejrozšířenější je schopnost **domluvit se pomocí slov**.

SLOVNÍ (VERBÁLNÍ) KOMUNIKACE

Pokud se lidé mezi sebou dorozumívají **prostřednictvím slov** mluvených nebo psaných, jedná se o **slovní komunikaci**. Typickým příkladem slovní komunikace je **rozhovor** (dialog).

Písemná komunikace (např. přes telefon, chat, ...) je flexibilní, rychlá, pohodlná a nabízí možnost promyšlené odpovědi, ale může chybět osobní kontakt a může docházet k nedorozuměním. Je ideální pro rychlou, formální nebo distanční komunikaci a také pro komunikaci s více lidmi.

Osobní komunikace nabízí bohatší a intenzivnější zážitek, protože zahrnuje neverbální prvky a okamžitou reakci mluvčích, posiluje mezilidské vztahy a vytváří hlubší emocionální spojení mezi mluvčími, ale může být méně flexibilní a náročnější na organizaci, obzvláště v případě, kdy se s komunikačním partnerem nacházíte daleko od sebe (např. každý žijete v jiném městě).

Obě formy komunikace mají své místo a mohou se vzájemně doplňovat.

MIMOSLOVNÍ (NEVERBÁLNÍ) KOMUNIKACE

Dorozumívání mezi lidmi však není omezeno pouze na slova. Někdy se i během běžného rozhovoru vyjadřujeme **jinak než pomocí slov** – pohybem těla, poklepáním na rameno, pokývnutím hlavou, výrazem obličeje apod. Komunikaci, při které nepoužíváme slova, ale jen **gesta** a **mimiku**, se proto říká **mimoslovní**.

Ke **zvláštním formám komunikace** řadíme **znakovou řeč pro neslyšící, slepecké Braillovo písmo, morseovku (Morseovu abecedu)** a **prstovou abecedu**.

2. Napište někomu ze třídy, ze školy nebo nějaké jiné osobě něco pěkného, co ji potěší. Svůj vzkaz nemusíte podepisovat, uveďte pouze jméno adresáta. Vzkazy vhažujte do krabice a následně je přečtěte.

3. Utvořte dvojice. Na internetu nebo v encyklopedii vyhledejte znaky morseovky. S jejich pomocí jeden žák napíše krátkou větu, druhý žák z dvojice ji přečte.

4. Zkuste vyjádřit beze slov radost, smutek, bolest, vztek a další pocity. Ostatní se snaží poznat, jaký pocit vyjadřujete.

5. Ve dvojicích naznačte druhému beze slov, že má jít ke dveřím, že s ním nesouhlasíte, že vás něco zaujalo, že se nudíte, že má dnes přijít k vám domů, že máte radost, ...

6. Jakým rozhodným gestem dáte cizímu člověku najevo, že si nepřejete, aby k vám přistupoval blíž?

QR2:

ÚSPĚŠNÁ KOMUNIKACE vs. BARIÉRY ÚSPĚŠNÉ KOMUNIKACE

1. Přečtete si následující rozhovor. Je srozumitelný? Které chyby oba mluvčí dělají? Zamyslete se nad tím, jaká pravidla je potřeba dodržet při vzájemné komunikaci. Pracujte formou brainwritingu a запиšte je do myšlenkové mapy.

Jakub: Hej, Tomáši, viděl jsi ten nový seriál *Stranger Things*? Je fakt super!

Tomáš: *Stranger... co?* Jo, jo! Já to viděl! To je ten s těma děckama, že jo? Co tam... no, jak to bylo, že... ehm... oni tam jako mají super síly, nebo—

Jakub: No, vlastně jo, ale... počkej, nech mě to vysvětlit! Takže jde o to, že—

Tomáš: A tam je ten kluk, co je pořád... jak to říct... no, on má nějakou..., ehm, nemoc nebo co? A všichni ho musí zachránit, že jo?

Jakub: Počkej, ne, to tak nebylo! Neskákej mi pořád do řeči! Ten kluk, co má tu „nemoc“, je vlastně... vlastně to není nemoc, on má— no, jak to říct... on má nějaké schopnosti, které se projevují díky nějakému, no, *experimentu*, který provedli ve vládní laboratoři.

Tomáš: A, a, a! A ta holka! Ta, co má, no, tu sílu, co může... hm, jako, že... ona má schopnost, no... prostě je fakt silná! To je ta, co jí tam všichni zdržovali, že?

Jakub: Ty myslíš Elfi! Ale to není tak, že by ji někdo zdržoval, to je... no, to není úplně pravda. Ona... já se snažím to vysvětlit, počkej! Takže, ona—

Tomáš: A, a pak je tam ten kluk, co je pořád— ten chlapec, co má rád tohle všechno. On je v té škole, že jo?

Jakub: Co? Který kluk? Ty mluvíš o Mikeovi? Ten je jedním z hlavních postav! Ale vlastně není jako ten hlavní hrdina, i když... ale on... a teď nevím, jak to mám říct! Takže je tam ta parta dětí, která se snaží zachránit svoje město, protože—

Tomáš: A ty víš, jak oni tam byli v tom sklepení, jak tam bylo nějaký... monstrum?! Taková ta věc, co vyleze a... a, a víš co? Jak ji chytí za nohu, že jo?

Jakub: No, to je... *Upside Down*! Jak to mám vysvětlit... Takže to je vlastně jiný svět, který je propojený s tím jejich světem, a—

Tomáš: A oni to musí nějak vyřešit, že jo? No, to je vlastně trochu jako to, co teď vyšlo... No, s těmi démony přece!

Jakub: No počkej! *Upside Down* nemá nic společného s démony! To je jen jiný svět, kde žijí ta monstra! Takže oni musí zachránit své přátele a...

Tomáš: Jo, jo! A jak oni tam jdou, že? To je úplně nejvíc cool!

Úspěšnost každé komunikace závisí především na schopnostech jedinců komunikovat s ostatními lidmi.

ZÁKLADNÍ POŽADAVKY KOMUNIKACE

1. Funkčnost – projev by měl odpovídat komunikační situaci.
2. Věcná správnost a výstižnost – volba vhodných jazykových prostředků.
3. Srozumitelnost a logické vyjadřování.

4. Adresnost – brání zřetel na věkové schopnosti, psychiku, schopnost abstraktního myšlení, gramotnost a rozhled adresáta.
5. Jazyková správnost – výslovnost, správnost mluvnická i pravopisná (v psané komunikaci).
6. Slohová a jazyková vytríbenost a vhodnost – logické stylizační a kompoziční uspořádání, odpovídající výběr jazykových prostředků, respektování požadavků stylové oblasti, slohového postupu a slohového útvaru (zejména v psané komunikaci).
7. Kreativita vyjádření – originalnost, neotřelost a novost projevu.
8. Vlastní vyjádření světonázorových, etických a estetických názorů.

Bariéry úspěšné komunikace	
Vysílající (mluvčí)	Přijímající (adresát)
nesrozumitelnost logopedická (poruchy a vady řeči)	neschopnost naslouchat
nesrozumitelnost obsahová (špatné formulování myšlenek)	nedostatečná znalost znakových kódů (např. jazyka, znakové řeči apod.)
užívání slov, kterým druhá strana nerozumí nebo slov, která mají několik významů	nepozornost (zejména při naslouchání)
neschopnost vžít se do situace druhé strany a poznat potřeby komunikačního partnera	neschopnost vžít se do situace druhé strany a poznat potřeby komunikačního partnera
netrpělivost a spěch	skákání do řeči
ironie a pohrdavé vyjadřování	zaujatost posluchačů
poučování	neschopnost „číst“ mimoslovní signály (gesta, pohledy očí, mimika)
přehánění	netrpělivost a spěch
	polemizování v nevhodnou dobu

2. Každý sám nejprve vypíše např. svoje záliby, popíše děj vašeho nejoblíbenějšího filmu, knihy, napište, co jste dělali o víkendu. Potom přečtete jednotlivé body sousedovi v lavici. Ten má za úkol vás pozorně poslouchat, nepřerušovat a pokaždé, když dočtete jeden z bodů, má svými slovy vyjádřit, co jste četli (*Pochopil jsem tě tak, že...*). Potom se role vymění. Na závěr zhodnoťte, jak jste si dokázali vzájemně naslouchat, jak jste si dokázali porozumět.

3. Nedorozuměním mezi lidmi, která mohou vzniknout během vzájemné komunikace, lze zabránit nejlépe tak, že se budeme snažit dodržet určité zásady. Na základě předchozích úkolů se pokuste shrnout a formulovat základní zásady, které bychom měli během vzájemné komunikace při běžném rozhovoru dodržovat. Jak bychom se během rozhovoru rozhodně chovat neměli? Uveďte konkrétní příklady.

QR3:

ASERTIVITA vs. AGRESIVITA

Pokud dojde při rozhovoru k **neshodě**, reagují lidé různě. Někdo se začne chovat **agresivně**, přesně podle rčení: „Nejlepší obrana je útok“. Bude bezohledně prosazovat jen **svůj vlastní názor a zájem**, na ostatní nebude brát ohled. Sami dobře víte, že takový způsob jednání není nejlepší. Někdo se naopak bojí vyslovit svůj názor, nedokáže druhému říci ne a raději **ustoupí**. Takového člověka potom ostatní často **využívají**.

Svůj názor nebo zájem můžeme prosadit, aniž bychom byli hrubí a druhému ublížili. Takový způsob se nazývá **asertivita**. Při asertivním chování říkáme **srozumitelně a jasně, co chceme** nebo **nechceme**. Svoje požadavky podle potřeby neustále opakujeme (tzv. efekt gramofonové desky). Stále se chováme **klidně, nekřičíme, nerozčilujeme se**, neponižujeme sebe ani druhého, nepovyšujeme se. Vyslechneme také **argumenty druhé strany**.

1. Řekněte, jaké jsou vaše přednosti a nedostatky při komunikaci s různými lidmi a jak řešíte konflikt. Vyzkoušejte si situaci, kdy chcete v obchodě vyměnit nebo vrátit vadný výrobek, nebo jinou situaci, v níž se dovoláváte svých práv. Použijte oba způsoby jednání – agresivní i asertivní. Hlasujte o tom, který způsob se vám zdá účinnější a který bude přijatelnější pro většinu lidí.

QR1:

MÉDIA A MY

1. Zopakujte si, co je komunikace. Víte, co patří k mimoslovní komunikaci? Jak správně konverzujeme? Pomocí kterých médií komunikujete s kamarády, rodiči či prarodiči?

2. Přečtěte si následující rozhovor. Poté zkuste odpovědět na otázky uvedené pod textem.

Klára: Ahoj, Michale! Dneska jsme ve škole probírali, jak média ovlivňují naše názory a chování. Jak to vlastně vidíš ty?

Michal: Ahoj, Kláro! To je zajímavé téma. Já si myslím, že média mají obrovský vliv na to, jak vnímáme svět kolem sebe. Když nám něco ukážou v televizi nebo na internetu, tak to často bereme jako pravdu, i když to může být jenom názor někoho jiného. Zejména masmédia jsou mocná!

Klára: To je pravda. Lidi jsou často ovlivněni tím, co slyší v médiích, a ani nekontrolují, jestli to je skutečně pravda. Mě třeba dost irituje, jak často se v bulvárních médiích míchají fakta s drby nebo spekulacemi.

Michal: Přesně, bulvární média často dávají přednost senzacím před skutečnými informacemi. Ale na druhou stranu, seriózní média by měla být objektivní, i když i tam občas narazíš na nějaké zkreslení nebo jednostranný pohled. Důležité je, abychom to jako diváci nebo čtenáři dokázali rozlišit.

Klára: Jo, to je důležité. Já si myslím, že i naše chování může být ovlivněno tím, co vidíme v reklamách nebo na sociálních sítích. Třeba reklamy nás přesvědčují, co máme koupit, jak vypadat, jak žít... A pokud tomu podlehneme, můžeme mít pocit, že musíme být jako všichni ti dokonalí lidé, které v médiích ukazují.

Michal: Přesně! A co třeba zprávy? Mnozí lidé se bohužel nechají ovlivnit strachem, když se pořád dokola mluví o katastrofách nebo krizích. Média to často zveličují, aby nás šokovala, ale ne vždy to odpovídá skutečné situaci.

Klára: Přesně tak. Je potřeba se k médiím chovat rozumně a nenechat se jimi ovládat. Když budeme informovaní a kritičtí, můžeme se vyhnout tomu, abychom se stali součástí jejich manipulace.

Michal: To je pravda. A čím víc lidí bude takhle přemýšlet, tím menší bude jejich vliv na nás.

Co jsou média a jaký mají vliv na naše názory a chování?

V čem se liší bulvární média od seriózních médií? Uveďte příklady.

Proč je důležité být kritický vůči informacím, které nám média poskytují?

Jaký vliv mají reklamy na naše chování a vnímání sebe sama?

Jak mohou média zveličovat zprávy o katastrofách a krizích a jak to může ovlivnit naše emoce?

Co znamená být informovaný a kritický v souvislosti s médii? Jak nám to pomůže?

Myslíte si, že média mají moc manipulovat s veřejným míněním? Jaký je jejich vliv na naše životy?

V jakých situacích může být pro nás nebezpečné podlehnout tomu, co nám média ukazují?

Co bychom měli udělat, abychom se nenechali ovlivnit senzacechtivými zprávami v médiích?

CO JSOU TO MÉDIA?

Média jsou **komunikační prostředky**, které umožňují **přenos informace** mezi nejméně dvěma stranami.

MASMÉDIA (masová média)

Média, která **oslovují velký počet lidí**, označujeme jako **masmédia (masová média)** nebo **hromadné sdělovací prostředky**.

Mezi hromadné sdělovací prostředky patří televize, rozhlas, noviny, časopisy, internet, knihy, fotografie, film apod. **Sdělují a šíří informace**, nabízejí také kulturní a zábavné pořady. Zahrnují i reklamu.

V některých masmédiích nemusí být obsah vytvářen profesionálními novináři a redaktory, ale např. na sociálních sítích může sdělení a vůbec veškerý obsah vytvářet kdokoli.

Masmédia hrají významnou roli **během mimořádných událostí** (např. přírodní pohromy, pandemie), kdy je pro celou společnost velmi důležitá rychlá, přesná a pravdivá informovanost obyvatel.

SERIÓZNÍ A BULVÁRNÍ MÉDIA

Média můžeme zjednodušeně rozdělit na seriózní a bulvární.

Seriózní média se nás snaží **informovat**, dbají na **věcnost** a **objektivnost** (nestrannost, nepředpojatost, nezaujatost), na dobrou úroveň zábavy.

Bulvární média spíše usilují o to, aby v nás **vyvolala emoce**, pobavila nás, bývají **povrchní**, zaměřená na **senzace a skandály**.

Postupy seriózních a bulvárních médií v sobě spojuje tzv. **infotainment** (z angl. information [informejšn] – informace + entertainment [entrtejnment] – zábava). Snaží se předat základní informace zábavnou a populární formou (schémata, fotografie).

Zda se jedná o zprávy seriózních (snažící se o věcnost a objektivnost), či bulvárních médií, můžeme většinou odhadnout již **podle titulku**.

JAK NÁS MÉDIA OVLIVŇUJÍ?

Média nám nabízejí informace, na základě kterých **si utváříme naši představu** o světě. Formují naše hodnoty a ovlivňují naše pocity, **názory** a **životní styl**.

Musíme si však uvědomit, že **média vždy nezobrazují skutečnost přesně**. Jedním z prvních důvodů je, že každý z nás vnímá stejnou událost nebo věc trochu jinak, „svými očima“.

Fakt, že média často záměrně i nezáměrně zobrazují skutečnost zkresleně, neznamená, že bychom je neměli využívat. Naopak, ochudili bychom se tak o jiný pohled nebo nové informace. Ale neměli bychom slepě přejímat vše, co čteme, slyšíme a vidíme. Měli bychom být obezřetní a být si možného zkreslení vědomi.

JAK SE NÁS MÉDIA SNAŽÍ ZAUJMOUT?

Jak víte, média nás jako diváky a čtenáře potřebují, a tak se snaží **upoutat** naši pozornost a získat si nás. Proto autor text, video a další mediální obsah přizpůsobuje tomu, aby **oslovil**

nějakou skupinu (teenagery, rodiče s malými dětmi, lidi ve středním či důchodovém věku).
Vyberá podle toho slova, která použije, nebo co při popisu události zmíní a zdůrazní.

3. Ve Slovníku spisovné češtiny vyhledejte významy slova „masa“ a použijte je ve větách.

4. Zamyslete se a popište rozdíl v komunikaci masových médií a v běžné mezilidské komunikaci.

5. Vysvětlete význam rozšíření knižtisku a jeho vliv v době jeho šíření. Která další masmédiá z historie znáte?

6. Jmenujte příklady tištěných novin, zpravodajských serverů na internetu, televizních či rozhlasových stanic.

7. Vyhledejte příklady zpráv o mimořádných událostech.

8. Uveďte příklady seriózních a bulvárních médií.

9. Přineste si do školy příklad bulvárních a seriózních novin. Noviny si prolistujte a zamyslete se, čím se bulvární plátek a seriózní noviny liší na první pohled.

10. Zkuste vysvětlit, jak mohou média ovlivnit naše pocity či názory. Uveďte příklady, kdy se to tak stalo vám nebo členům vaší rodiny.

11. Přečtěte si krátké (novinové nebo internetové) články a určete, který z nich je neutrální zprávou. Které skupiny osob se ostatní texty snaží zaujmout? Podle čeho jste to poznali?

12. Která zpráva vás nedávno zaujala? Čím?

QR2:

VEŘEJNOPRÁVNÍ vs. SOUKROMÁ MÉDIA

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zkuste si vybavit, jak jste situaci v souvislosti s povodněmi vnímali vy. Porovnejte svou zkušenost s veřejnoprávními médii v krizových situacích se situací popsanou v rozhovoru Terezy a Tomáše. O kterých veřejnoprávních médiích jste se z rozhovoru dozvěděli?

Tereza: Ahoj, Tomáši! Dneska jsme ve škole mluvili o povodních, které se přihnaly na podzim 2024, a jakou roli při nich hrála média. Mě to docela zajímalo. Myslíš si taky jako já, že veřejnoprávní média, jako Česká televize, tehdy dost pomohla lidem?

Tomáš: Ahoj, Terezo! Myslím, že měla opravdu velkou roli. Česká televize i Český rozhlas, to jsou veřejnoprávní média, která mají za úkol informovat všechny občany, nejenom někoho konkrétního. Během těchto povodní hodně pomohla tím, že neustále přinášela aktuální zprávy a varování.

Tereza: To je pravda! Viděla jsem na ČT24, jak pořád vysílali varování, kde jsou největší záplavy, a co mají lidi dělat, aby se chránili. Dokonce ukazovali i mapy a live přenosy, kde se povodně šířily.

Tomáš: Přesně, to je právě výhoda veřejnoprávních médií – mají dostatek zdrojů a možností informovat všechny. Když bylo potřeba, vysílali nonstop. A nejen zprávy o počasí, ale i rady, jak se zachovat, co dělat, kde je aktuální nebezpečí. Pomáhali tím i lidem, kteří neměli přístup k internetu.

Tereza: Jo, já si taky vzpomínám, jak třeba Český rozhlas informoval o evakuacích a otevřených krizových centrech. Bylo to fakt užitečné, protože spousta lidí neměla čas ani možnost hledat informace jinde.

Tomáš: Taky si myslím, že to byla velká výhoda. Veřejnoprávní média totiž nemají zájem na zisku, takže šlo opravdu o pomoc, ne o to, jak získat co nejvíc diváků nebo posluchačů. To je naopak cílem soukromých médií. Takže informace byly objektivní a zaměřené na to, co je pro lidi v té situaci nejdůležitější.

Tereza: Ano. A ještě jsem si všimla, že se hodně zaměřovali na to, jaká je situace v různých oblastech. Dávali třeba rozhovory s odborníky nebo záchranáři, aby lidé věděli, jak se mají připravit.

Tomáš: Mně se zase líbilo, že nevysílali jenom zprávy o katastrofách. Snažili se taky ukázat, jak lidé pomáhají, jak dobrovolníci uklízejí a organizují sbírky. Tím dávali lidem naději, že to všechno společnými silami zvládneme.

Tereza: To je důležité, protože během krizových situací se občas může zdát, že všechno je ztracené. Ale když média ukážou, že si lidé pomáhají a že se věci dávají do pořádku, tak to je pro všechny moc povzbudivé.

Tomáš: Určitě, veřejnoprávní média jsou v krizových chvílích jako ty povodně nezastupitelná: pomáhají lidem se orientovat a předávají jim důležité informace.

VEŘEJNOPRÁVNÍ MÉDIA (médiá veřejné služby)

Veřejnoprávní média jsou média, která mají **sloužit široké veřejnosti**. Musí proto plnit **více povinností** než soukromá média: vytvářet vyváženou nabídku pořadů pro všechny skupiny obyvatel (starší, mladší, zástupce menšin či náboženských vyznání apod.) a **rozvít jejich kulturní a společenské povědomí**.

Podobně jako v ostatních demokratických zemích je v České republice fungování veřejnoprávních médií dáno zákonem.

V České republice jsou veřejnoprávními médii **Česká televize (ČT)**, **Český rozhlas (ČRo)** a **Česká tisková kancelář (ČTK)**.

Veřejnoprávní média jsou financována **z veřejných prostředků**, protože v rámci svých závazků nabízejí i programy, které jsou málo populární a často ztrátové (dokumentární pořady, pořady pro menšiny, pro neslyšící apod.).

ČTK je národní tisková a informační agentura, jejímž úkolem je poskytovat objektivní a všestranné informace. Na svůj provoz si vydělává prodejem agenturního zpravodajství, ČT a ČRo získávají většinu financí z tzv. koncesionářských poplatků, které mají ze zákona odvádět všechny domácnosti s televizním a rozhlasovým přijímačem.

SOUKROMÁ MÉDIA

V České republice je **většina médií soukromá**. Vlastník provozuje média tak, aby z toho měl **zisk** nebo aby mohl **ovlivnit názory** ve společnosti, popřípadě získat moc či prospěch pro své další podnikání.

Soukromá média většinou zprostředkovávají informace **povrchnější** formou a zaměřují se spíš na zábavné pořady. Snaží se o co nejvyšší sledovanost a nejdelší čas strávený na jejich internetových serverech, protože zdrojem jejich příjmů je především reklama.

MÉDIA JAKO HLÍDACÍ PES DEMOKRACIE

Úkolem veřejnoprávních a jiných nezávislých médií je **sledovat a kritizovat** ty, kteří mají nějakou moc (vládu a další politiky, policisty, manažery státních podniků atd.), a **upozorňovat na jejich chyby a nepravosti**.

2. V programu ČT nebo ČRo vyhledejte příklady pořadů, které jsou podle vašeho názoru určeny pouze úzké skupině diváků nebo posluchačů.

3. Diskutujte o tom, zda a proč je důležité, aby existovaly programy pro všechny obyvatele ČR.

4. Zjistěte, kolik stojí roční poplatek za rozhlas a kolik za televizi.

5. Čím mohou být sdělení v médiích patřících konkrétním vlastníkům ovlivněna?

6. Zjistěte, komu patří média, která sledujete.

7. Zamyslete se, jak souvisí oblíbenost pořadů a návštěvnost internetových stránek s příjmy masmédií.

8. Proč jsou média označována jako hlídací pes demokracie?

9. Která média a jakým způsobem provázejí váš den? Která média využívá jiný člen domácnosti nebo příbuzný.

QR3:

MANIPULACE A REKLAMA

1. Vraťte se k rozhovoru, v němž Klára říkala, že bychom se neměli stát součástí manipulace médií. Co přesně tím myslela? Ve *Slovníku spisovné češtiny* najdete všechny významy slova „manipulace“ a v různých významech jej použijte ve větách. Následně říkejte, kde všude se s manipulací můžete setkat?

MANIPULACE

Zprávy by měly být neutrální a objektivní. Někteří autoři je však záměrně píšou takovým způsobem, aby nás ovlivnili. Nenápadně nám v textu **podsovávají** nějaké **přesvědčení**, ať už výběrem faktů, nebo volbou jazykových či obrazových prostředků. Proto bychom si měli všimnout, co chce vlastně autor sdělit a zda používá nějaké prostředky k tomu, aby s námi **manipuloval**.

V seriózních masmédiích jsou články uvádějící názory a postoje autorů zřetelně označeny jako „komentáře“.

Ani filmové nebo fotografické reportáže nemusí ukazovat skutečnost. Mohou se zásadně lišit na základě sestříhaných momentů dané situace, výběrem míst, která jsou vhodná pro potvrzení autorovy představy a toho, co nám chce sdělit.

HOAXY [houksy] A FAKE NEWS [fejknúš]

Hoaxy a fake news jsou zprávy založené na **nepravdě**.

Jako hoaxy jsou označovány **poplašné zprávy**, **výmysly** a **žerty**, jejichž šíření vede ke strachu, k vytváření předsudků a křivdění, v případě nebezpečných rad i k ohrožení zdraví. Přehled o tom, které hoaxy se šíří, najdete např. na www.hoax.cz.

Fake news bývají vytvářeny se záměrem ovlivnit veřejné mínění. **Očerňují** názorové či politické konkurenty a úmyslně vyvolávají **strach**, **paniku** a **nesnášenlivost**.

JAK NÁS OVLIVŇUJE REKLAMA?

Reklama se v nás snaží **vzbudit dojem**, že věc, kterou představuje, potřebujeme, abychom se cítili dobře nebo aby nás okolí uznávalo. Chce nás přivést k tomu, abychom si danou věc **koupili** či uvedenou službu **využili**. Často si ani nemusíme uvědomovat, že jsme reklamou ovlivněni.

Tip: Než si koupíte nějaký výrobek, položte si otázky: Proč tento výrobek kupuji? Skutečně ho potřebuji? Pokud ano, je tato značka výrobku opravdu nejlepší? Nemyslím si to jen kvůli reklamě?

S reklamami se setkáváme **všude kolem nás**: na internetu, v tisku, v televizi, ve filmech a seriálech (tzv. product placement [prodakt plejsment] – umístění výrobku), v rozhlasu, na letácích a reklamních předmětech i na ulici (na billboardech, na zastávkách MHD, na plakátech, na některých autech, ...).

2. Myslíte si, že podléháte reklamě? Dostali jste někdy chuť na potraviny, které byly v reklamě? Snažili jste se přesvědčit rodiče, aby vám koupili zboží, které jste viděli v reklamě?

3. Jmenujte příklad reklamy na zboží a reklamy na službu.

4. Na volný list papíru zapisujte typy reklamy, se kterými jste se setkali během jednoho týdne. Následně porovnejte se spolužákem.

5. Vytvořte reklamní plakát na výrobek, který denně používáte (např. zubní pasta, propiska).

6. Vyberte si jednu televizní reklamu a vytvořte přehled, na jakou skupinu podle vás cílí, čeho při tom využívá (např. vlastnosti jako něha, síla, odvaha, pořádkumilovnost), na které hodnoty odkazuje (např. ekologie, rodina, nezávislost), zda je nápaditá, jak využívá komentář, slogan či hudební doprovod, jaké postavy, popř. které osobnosti v reklamě vystupují, ...

7. Při sledování filmu v TV změřte stopkami časy reklam. Zapište, jak dlouho trval samotný film a jak dlouho trvaly reklamy. Poměr obou časů vyjádřete zlomkem.

8. Vyberte si jeden seriál nebo film a zapisujte si, které značky se v něm objevují (např. auto, jogurt, počítač). Všimněte si, zda výrobky, které se v jednotlivých seriálech/filmech objevují, odpovídají skupině diváků, kteří je rádi sledují.

9. Vymyslete zprávy o výskytu jednorožců ve volné přírodě. Přečtete je před třídou a hlasujte, která z nich je nejpřesvědčivější a nejsnáze uvěřitelná. Společně určete proč.

10. Na internetu zkuste vyhledat příklad fake news.

6-55 Český jazyk 6

Práce s textem a ilustrací

str. 67, cv. 10

10. a) Najděte v textu přídavná jména a určete jejich druh, rod, číslo, pád a vzor.

Jsou lidé, kteří sbírají poštovní známky, a jiní, kteří si schovávají staré jízdni řády. Ale nade vše jsou mapy. Ovšem ne ty strakaté, kde jsou jen červené, žluté a zelené státy a černé železnice; ale ty mapy, kde nížina je malovaná zeleně jako nejkrásnější louka, v níž se člověk brouzdá očima, a kopečky jsou natřené takovou žitnou, plavou barvou, která se podobá vyschlé hlíně a úrodě do běla uzralé; a pak vyšší hory jsou hnědé, hnědé jako skály, rezavé jako mech, a ještě vyšší hory jsou postupně temné, to už je holý kámen, a docela nejvyš jsou bílé tečky a plošky, věčný sníh. A pak tu jsou modré žilky, to jsou řeky a klikatí se tak, že je člověk musí sledovat; a blankytná jezera, natřená nebeskou barvou, zrcadélka, ve kterých se neodráží ani jeden mráček; modře člankované bažiny a moře věčně modré, a dokonce tečkovaná poušť, podobná hromádce písku, na které sis hrával, když jsi byl docela maličký. Pravím, krásné jsou mapy zemí a plné tajemných značek.

(Karel Čapek: *Věci kolem nás* – upraveno)

b) Která z vyhledaných přídavných jmen můžeme stupňovat? Který stupeň použil Karel Čapek?

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si ilustraci a popište, co na ní je.
- Co všechno můžete o ilustraci říct?
- Je možné z ilustrace odhadnout, o čem asi příběh bude? Kde by se mohl odehrávat?
- K ilustraci vymyslete vlastní příběh. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

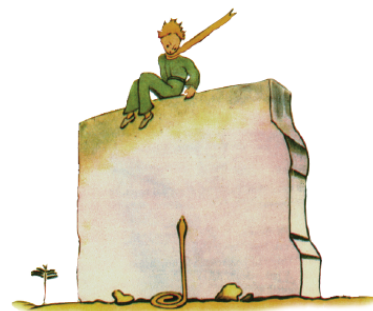
- Přečtěte text a řekněte, o čem pojednává.
- Co autor říká o mapách?
- Jaké barvy můžeme podle textu nalézt na mapách?
- Proč může být u textu právě tato ilustrace?
- Porovnejte svůj původní odhad podle ilustrace („o čem text asi bude“) se skutečným textem. V čem se váš odhad shoduje s textem a v čem se liší?

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Zkuste odhadnout, jakou technikou byla ilustrace vytvořena (kresba vs. malba). Kdybyste měli ilustraci vybarvit, jaké barvy byste zvolili a proč?
- Co víte o Karlu Čapkovi? Pracujte všichni společně metodou brainstormingu. Svě nápady zachyťte do myšlenkové mapy. Poté na webové stránce České televize, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/7799-zpravicky-karel-capek>, zhlédněte video o Karlu Čapkovi a myšlenkovou mapu doplňte o další informace.

4. **Zvýrazněná slova nahrad'te tvary osobních zájmen on, ona, ono.**

Dospělí si potrpí na číslice. Nesmíte se na dospělé zlobit. Děti musí být k dospělým hodně shovívavé. Snažím-li se malého prince popsat, dělám to proto, abych na malého prince nezapomněl. Je smutné zapomenout na přítele. Každý přítele nemá. Pokusím se ovšem nakreslit portréty co nejuvěrněji. Každý den jsem se dovídal něco o planetě. Malý princ pozorně bděl nad květinou. Lidé už nemají čas, aby něco poznávali. Kupují u obchodníků věci úplně hotové. Ale poněvadž přátelé nejsou na prodej, nemají přátelé.

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si ilustraci a popište, kdo/co na ní je.
- Co všechno můžete o postavě na ilustraci říct? (Nápověda: jak vypadá, jak se tváří, co dělá, ...)
- Poznáte z ilustrace, kde se bude příběh asi odehrávat?
- Je možné z ilustrace odhadnout, o čem asi příběh bude?
- K ilustraci vymyslete vlastní příběh. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Přečtěte text a řekněte, jak s ním ilustrace souvisí.
- Podle textu pojmenujte postavu na ilustraci.
- Jak na vás postava na ilustraci působí? Jaké pocity ve vás vyvolává?
- Na základě textu řekněte, jaký je vztah autora textu k malému princovi.
- Co je podle autora textu smutné? Myslíte, že má pravdu?
- Proč lidé nemají přátele? Myslíte, že to platí i v dnešní době?
- Zobrazuje ilustrace něco, o čem se v textu nepíše? Pokud ano, řekněte co a ukažte to na ilustraci.
- Řekněte, co na ilustraci vzhledem k textu chybí.
- Porovnejte svůj původní odhad podle ilustrace („o čem text asi bude“) se skutečným textem. V čem se váš odhad shoduje s textem a v čem se liší?

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Zkuste odhadnout, jakou technikou byla ilustrace vytvořena (kresba vs. malba). Jaké barvy na ilustraci převažují? Proč asi?
- Na webové stránce <https://www.muzivcesku.cz/propalene-od-cigaret-polite-kavou-takhle-vypadaji-puvodni-exuperyho-vodove-kresby-z-nesmrtelneho-maleho-prince/> si přečtěte článek o francouzském spisovatelci Antoine de Saint-Exupérym. Dozvíte se, jak kniha Malý princ vznikla. Prohlédněte si původní ilustrace ke knize a porovnejte je s ilustrací v učebnici. V čem se shodují a v čem se liší? Charakterizujte výtvarný styl Exupéryho.

9. a) *Doplňte do vět náležité tvary přivlastňovacích zájmen můj, tvůj, svůj, jeho, její.*

Každý člověk má __ životní vrcholy a někdo jich má i několik. Pan profesor Einstein měl dva takové vrcholy ve __ 26 a 37 letech – to vypracoval obě teorie relativity. __ maminka měla __ životní vrchol po __ třicítce ve Výbrnici, kam chodila na procházku spousta letních hostů a chválila __ španělské ptáčky a bramborové knedlíky s cibulkou. Nu a já jsem měl __ životní vrchol mezi druhým a třetím rokem života, protože tenkrát mě pochoval na klíně Karel Čapek, který do té Výbrnice chodil s paní Olgou, Dášeňkou a Iris. O tom __ pochování vypravuju, kudy chodím, a vždycky čekám, že z toho budou lidé pať ... Ale nikdo nikdy nežasne, protože teď už nikdo nežasne nad ničím.

(František Nepil: *Dobrou a ještě lepší neděli*; ilustroval Karel Čapek)

b) *Vyhledejte všechna zájmena a určete jejich druh.*

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si ilustraci a popište, co na ní je.
- Co všechno můžete o ilustraci říct?
- Je možné z ilustrace odhadnout, o čem asi příběh bude?
- K ilustraci vymyslete vlastní příběh. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Přečtěte text a řekněte, jak s ním ilustrace souvisí.
- Přečtěte větu, která se k ilustraci nejlépe hodí.
- Lze v textu nalézt informaci o tom, jak se psi na ilustraci jmenují?
- Proč je u textu právě tato ilustrace?
- Co může být důvodem toho, že lidé nežasnou nad zážitkem (setkání s Karlem Čapkem) vypravěče příběhu?
- Porovnejte svůj původní odhad podle ilustrace („o čem text asi bude“) se skutečným textem. V čem se váš odhad shoduje s textem a v čem se liší?

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Zkuste odhadnout, jakou technikou byla ilustrace vytvořena (kresba vs. malba). Kdybyste měli ilustraci vybarvit, jaké barvy byste zvolili a proč?
- S Karlem Čapkem jsme se už v této učebnici seznámili. Na webové stránce <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/kultura/masaryk-a-dasenka-fotit-lip-nez-karel-capek-135313> se poučte o Čapkovi-fotografovi. Zhlédněte video z již proběhlé výstavy fotografií Karla Čapka. Dozvíte se například o tom, jak Čapek fotografoval Dášeňku a další mazlíčky. Prohlédněte si fotografie prezidenta T. G. Masaryka, které Čapek pořídil, i dalších osobností, které rád fotografoval. Co dalšího jste se ještě o fotografickém umění Karla Čapka dozvěděli? Doplňte myšlenkovou mapu, kterou jste zpracovali na straně 67 této učebnice.

str. 127, cv. 17

17. a) Pozorně si přečtěte ukázkou.

První večer jsem usnul v písku, na tisíc mil od jakékoliv obydlené končiny. Byl jsem opuštěnější než trosečník na voru uprostřed oceánu.

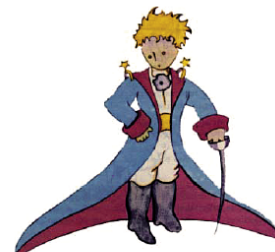
Dovedete si proto představit, jaké bylo mé překvapení, když mě na úsvitě probudil zvláštní hlásek: „Prosím pěkně, nakresli mi beránka...“

„Cože?“

„Nakresli mi beránka.“

Vyskočil jsem, jako by do mne hrom uhořel. Dobře jsem si protřel oči. Pozorně jsem se podíval a spatřil jsem prazvláštního človíčka, který si mě prohlížel... Vůbec nevypadal jako dítě ztracené v poušti, na tisíc mil od nějakého obydleného kraje. Když jsem konečně byl schopen promluvit, řekl jsem mu: „Ale... co tu děláš?“

A tu mi docela tiše, jako něco nesmírně vážného, opakoval: „Prosím pěkně, nakresli mi beránka...“

b) Víte, jak se nazývá kniha, ze které je úryvek? Kdo je jejím autorem?

c) Ve které osobě a ve kterém čase jsou použita slovesa? Jakého účinku je tím dosaženo?

d) Vyhledejte dějová slovesa (slovesa vyjadřující činnost).

e) Jakými dalšími prostředky dosahuje autor dramatickosti vyprávění? (Všimněte si délky vět.)

f) Vyhledejte v textu přirovnání.

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si ilustraci a popište, kdo na ní je.
- Co všechno můžete o postavě na ilustraci říct? (Nápověda: jak vypadá, jak se tváří, co dělá, ...)
- Poznáte z ilustrace, kde se bude příběh asi odehrávat?
- Je možné z ilustrace odhadnout, o čem asi příběh bude?
- K ilustraci vymyslete vlastní příběh. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Přečtěte text a řekněte, jak je v něm charakterizována postava na ilustraci.
- Co postava po autorovi textu chtěla? Zachycuje to také ilustrace?
- Jak na vás postava na ilustraci působí? Jaké pocity ve vás vyvolává?
- Podle textu řekněte, kde se autor nachází a jak se charakterizuje.
- Porovnejte svůj původní odhad podle ilustrace („o čem text asi bude“) se skutečným textem. V čem se váš odhad shoduje s textem a v čem se liší?

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Zkuste odhadnout, jakou technikou byla ilustrace vytvořena (kresba vs. malba). Jaké barvy na ilustraci převažují? Proč asi?
- Se spisovatelem Antoine de Saint-Exupérym jste se už v této učebnici setkali. Co všechno o něm už dovedete říct?
- Nakreslete beránka tak, jak by ho nejspíš zachytil Exupéry. Své práce porovnejte a zhodnoťte, jak se vám podařilo přiblížit se stylu jeho tvorby.

Popis koncepce ucelené řady učebnic a anotace jednotlivých děl řady pro vyučovací předmět Český jazyk pro 6. až 9. ročník

Koncepce učebnic

Řada učebnic a pracovních sešitů je určena k výuce českého jazyka na 2. stupni základních škol, tedy v 6.–9. ročníku a v odpovídajících ročnících víceletých gymnázií.

Učební materiály si kladou za cíl, aby:

- plnily cíle a požadavky vyplývající z RVP ZV;
- bylo na jejich základě možné dosahovat očekávaných výstupů dle RVP ZV;
- byly použitelné pro všechny školy a jejich ŠVP;
- byly naplňovány všechny požadované výstupy a plněny stanovené klíčové kompetence;
- bylo učivo vyvozeno, upevňováno procvičováním a opakováno v dostatečné míře v různých typech úloh a zadáních;
- byly podporovány všechny složky předmětu český jazyk, tj. komunikační a slohová výchova, jazyková výchova a literární výchova;
- bylo učivo vhodně mezipředmětově propojováno;
- byly zařazovány prvky sebehodnocení, individualizace;
- je mohl učitel využívat pro práci s různě nadanými žáky;
- podle nich mohl pracovat s dopomocí i žák, který je na kratší či delší dobu ve výuce nepřítomen;
- měly motivační náměty a charakter.

Obecně platí, že je učivo daného ročníku vždy rozděleno rovnoměrně do celého školního roku. Jednotlivá probíraná témata jsou v učebnicích rozdělena do kapitol, které se věnují tvarosloví, pravopisu, významu slova a nauce o slovní zásobě, skladbě a slohu a komunikaci. Vždy po skončení kapitoly i každé podkapitoly následuje její shrnutí a zopakování. V každé kapitole se nacházejí testy, pomocí kterých si žáci mohou sami ověřit své znalosti. Klíč s řešením je umístěn v závěru učebnice.

V učebnici je použito několik jednoduchých typů textů a označení, které mají napomoci orientaci. Jde o:

- Texty vysvětlující novou látku, kde je nová látka předkládána a komentována. Tyto texty jsou sestavovány tak, aby byly na jednu stranu čtivé a pochopitelné soustředěnému čtenáři bez případné pomoci, na druhou stranu pojaté co nejstručněji.
- Náměty pro skupinovou práci, které umožňují žákům spolupracovat a vzájemně komunikovat.
- Náměty pro práci s internetem a jazykovými příručkami, díky čemuž si žáci procvičují probírané učivo a zároveň mají možnost okamžité kontroly správnosti jejich úsudku.

- Pravidelně řazené jazykové rozbory (se symbolem sovy), které přispívají k cyklickému opakování učební látky.
- Poznámky, které upozorňují na další otázky spjaté s probíraným učivem.
- Úkoly pro nadané žáky, které učivo rozšiřují nebo opakují náročnější učivo nad rámec běžně vyučovaného.
- Zajímavosti, které se vztahují k tématu.
- Průřezová témata a mezipředmětové vazby, jejichž hlavním cílem je upozornit žáka na informace nebo skutečnosti, které už zná z dřívější výuky.
- Shrnutí kapitoly – na závěr kapitoly je shrnuto, co bylo předmětem kapitoly.

Takto koncipovaný text učebnice dává pedagogům dostatek materiálu, aby mohli přirozeně střídat činnosti v hodinách – diskutovat, zdůvodňovat, vysvětlovat, procvičovat či hledat odpovědi na více či méně obtížné otázky. Zároveň pedagogům umožňuje efektivně učivo sumarizovat a zpřehledňovat – při opakování je např. možné využívat shrnutí nebo „poučky“.

Anotace obsahů jednotlivých dílů řady učebnic českého jazyka pro 2. stupeň ZŠ a odpovídající ročníky víceletých gymnázií

6. ROČNÍK

- **MIKSOVÁ, E., HÁJKOVÁ, J.: Český jazyk 6 (učebnice pro 6. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)**

Učebnice pro 6. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia je rozdělena na kapitoly věnované úvodnímu výkladu o českém jazyce, zvukové stránce jazyka, tvoření slov a slovtvorbě, tvarosloví, skladbě a slohu. Každá kapitola obsahuje dostatečné množství cvičení, pomocí kterých si žáci proberou a upevní nové učivo. Do učebnice jsou navíc pravidelně zařazeny jazykové rozборы, které přispívají k cyklickému opakování učební látky, mezipředmětové vztahy, průřezová témata, skupinové práce.

Učivo:

- **Úvod o českém jazyce** – rozvrstvení a útvary národního jazyka, jazykové příručky, jazykověda a její složky.
- **Zvuková stránka jazyka** – hláskosloví, slovní přízvuk, zvuková stránka věty.
- **Nauka o slově** – tvoření nových slov (jejich vznik, slovtvorný rozbor, střídání hlásek, samohlásek a souhlásek při odvozování slov), rozbor stavby slova, pravopis slov (skupiny bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně; předpony s-/se-, z-/ze-, vz-/vze-; předložky s, se, z, ze; psaní i/í, y/ý po obojetných souhláskách).
- **Tvarosloví** – slovní druhy obecně, podstatná jména (druhy podstatných jmen, podstatná jména konkrétní a abstraktní, pomnožná, hromadná a látková, obecná a vlastní, skloňování podstatných jmen rodu mužského, ženského i středního, skloňování podstatných jmen oči, uši, ruce, nohy, kolena, ramena, prsa), přídavná jména (druhy přídavných jmen, pravopis, skloňování, přídavná jména tvrdá, měkká a přivlastňovací, stupňování přídavných jmen), zájmena (druhy zájmen, skloňování zájmen bezrodých, rodových, ten, náš, váš, on, ona, ono, můj, tvůj, svůj, její), číslovky (druhy číslovek, skloňování číslovek základních), slovesa (slovesné tvary, časování sloves, rozkazovací a podmiňovací způsob).
- **Skladba** – základní větné členy (opakování přísudku a podmětu, podmět několikanásobný, shoda přísudku s podmětem), rozvíjející větné členy (přívlastek, předmět, příslovečné určení), věta jednoduchá a souvětí.
- **Sloh a komunikace** – práce s informacemi, vypravování, popis (předmětu, místnosti, pracovního postupu), dopis, zpráva a oznámení.

- **BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 6, 1. díl (pracovní sešit pro 6. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)**
- **BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 6, 2. díl (pracovní sešit pro 6. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)**

Pracovní sešity k učebnici Český jazyk 6 obsahují pravopisná cvičení, doplňovačky, diktáty, přehled učiva, závěrečné opakování a řešení ke cvičením.

První díl podává základní informace o českém jazyce (rozvrstvení a útvary národního jazyka, jazykové příručky, ...) a také se zaměřuje na zvukovou stránku jazyka, nauku o slově a tvarosloví (slovní druhy, podstatná jména).

Ve druhém díle se procvičuje tvarosloví (přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa) a skladba (základní a rozvíjející větné členy, věta jednoduchá a souvětí).

V příloze každého sešitu je shrnuta základní gramatika. Sešity jsou použitelné i s jinými učebnicemi českého jazyka.

- **KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 6. ročníku, 1. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)**
- **KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 6. ročníku, 2. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)**

První díl pracovního sešitu se zaměřuje na základní informace o českém jazyce, zvukovou stránku jazyka, nauku o slově a tvarosloví (slovní druhy, podstatná jména).

Druhý díl pracovního sešitu se zaměřuje na tvarosloví (přídavná jména, zájmena, číslovky a slovesa) a skladbu (základní a rozvíjející větné členy a věta jednoduchá a souvětí).

- **BIČANOVÁ, L., DYMÁČKOVÁ, L.: Čítanka 6 (pro 6. ročník základní školy a odpovídající ročníky víceletého gymnázia)**

Do čítanky pro 6. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia byly vybrány zajímavé příběhy s dětským hrdinou, představen je žánr moderní pohádky, zařazeny jsou i pověsti z české minulosti, příběhy ze starého Řecka, Říma, Egypta a Indie. Z literárních žánrů jsou zastoupeny například povídka, román, pověst, mýtus, epos, báseň, pohádka aj. Čítanka je tematicky provázána zejména s dějepisem, zeměpisem a výchovou k občanství. Zastoupena je tvorba jak autorů českých, tak zahraničních. Žáci se nenásilnou formou seznámí se základními literárními pojmy.

7. ROČNÍK

- **KVAČKOVÁ, J., JINDROVÁ, L., LAICMANOVÁ, A., MRÁZKOVÁ, L., SEKOTOVÁ, Z.: Český jazyk 7 (učebnice pro 7. ročník základní školy nebo odpovídající ročníky víceletého gymnázia)**

Učebnice pro 7. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia je koncipována v souladu s RVP ZV a svým uspořádáním navazuje na učebnici 6. ročníku. Je rozdělena na kapitoly věnované tvarosloví, pravopisu, významu slova a nauce o slovní zásobě, skladbě i slohu a komunikaci. Každá kapitola obsahuje teorii učební látky i dostatečné množství cvičení, pomocí nichž si žáci nejen zopakují jazykové vědomosti a dovednosti, ale především si upevní i nové učivo. Navíc jsou zde pravidelně zařazovány testy a jazykové rozbory, které přispívají k cyklickému opakování učiva. Obdobně jako v učebnici pro 6. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia je i zde brán zřetel na mezipředmětové vztahy, průřezová témata a skupinovou práci.

Učivo:

- **Tvarosloví** – podstatná jména (procvičování probraného učiva, podstatná jména označující části těla), přídavná jména (procvičování probraného učiva, jmenné tvary přídavných jmen), zájmena (procvičování probraného učiva, zájmena vztažná), číslovky, slovesa (procvičování probraného učiva, slovesný rod činný a trpný, slovesné tvary), neohebné slovní druhy (příslowce, předložky, spojky, částice, citoslovce).
- **Pravopis** – psaní velkých písmen ve vlastních jménech, procvičování pravopisu.
- **Význam slova a nauka o slovní zásobě** – význam slova (slovo, sousloví, rčení, slova jednoznačná a mnohoznačná, synonyma, antonyma, homonyma, odborné názvy), stavba slova a slovtvorný rozbor, slovní zásoba (způsoby jejího obohacování, odvozování, skládání, zkracování).
- **Skladba** – větná stavba (věty jednočlenné a dvojčlenné, větné ekvivalenty, druhy vět a větných ekvivalentů podle funkce), přísudek (přísudek slovesný jednoduchý, slovesný složený, jmenný se sponou, jmenný beze spony, vedlejší věta přísudková), podmět (vyjádřený, nevyjádřený, všeobecný, vedlejší věta podmětná), shoda podmětu s přísudkem, předmět (vedlejší věta předmětná), příslovečné určení (příslovečné určení času, místa, způsobu, míry, příčiny, účelu, podmínky, přípustky, zřetele, původce děje, prostředku a společenství, vedlejší věty příslovečné místní, časové, způsobové, měrové, příčinné, účelové, podmínkové a přípustkové), přívlastek (shodný, neshodný, postupně rozvíjející, několikanásobný, těsný, volný, vedlejší věta přívlastková), doplněk (vedlejší věta doplňková), přehled větných členů, tvoření vět.
- **Sloh a komunikace** – vypravování, popis (prostý, popis uměleckého díla, líčení, popis pracovního postupu), charakteristika, životopis, pozvánka, žádost, výtah.

- **BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 7, 1. díl (pracovní sešit pro 7. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)**
- **BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 7, 2. díl (pracovní sešit pro 7. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)**

Pracovní sešity jsou vytvořeny k učebnici Český jazyk 7, a to v souladu s RVP ZV. Oba sešity jsou dvoubarevné a obsahují: pravopisná cvičení, doplňovačky, diktáty, kvízové testy, závěrečné opakování, přehled učiva a řešení ke cvičením. V příloze každého sešitu je shrnuta základní gramatika. Učivo českého jazyka je mezipředmětově propojeno zejména s literární výchovou, dějepisem, zeměpisem, přírodopisem a výchovou k občanství. Žáci jsou činností formou výuky motivováni k dosažení potřebných znalostí a vědomostí.

První díl se zaměřuje na tvarosloví všech slovních druhů, pravopis velkých písmen a skladbu (druhy vět podle postoje mluvčího, věty dvojčlenné a jednočlenné, větné ekvivalenty, základní a rozvíjející větné členy, shoda přísudku s podmínkem, vyjádření podmínky a přísudku).

Druhý díl dokončuje procvičení skladby (rozlišení hlavních a vedlejších vět, druhy vedlejších vět) a dále procvičuje význam slova a nauku o slovní zásobě (slovo, sousloví, rčení, slova nadřazená, podřazená, souřadná, slova jednoznačná a mnohoznačná, synonyma, antonyma, homonyma, odborné názvy, slovní zásoba a způsoby jejího obohacování).

- **KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 7. ročníku, 1. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)**
- **KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 7. ročníku, 2. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)**

První díl pracovního sešitu se zaměřuje na tvarosloví a skladbu.

Druhý díl pracovního sešitu se zaměřuje na skladbu (rozlišování hlavních a vedlejších vět), nauku o významu slov a nauku o tvoření slov.

- **Vieweghová T.: Čítanka 7 (pro 7. ročník základní školy a odpovídající ročníky víceletého gymnázia)**

Čítanka 7 byla vytvořena v souladu s požadavky RVP ZV. Ukázky byly vybrány tak, aby bylo možné v co největší míře uplatnit mezipředmětové vztahy. Součástí je řada činnostních úkolů a námětů pro skupinovou práci. U některých článků jsou rovněž uvedena doporučená průřezová témata.

Ukázky jsou seřazeny do 14 kapitol. Část jich odpovídá paralelně probíranému dějepisnému, zeměpisnému a přírodopisnému učivu 7. ročníku. Zmíněné kapitoly jsou proloženy ukázkami z oblíbených literárních žánrů, jako jsou např. fantasy literatura, detektivka, bestseller a humorné příběhy, medailonky autorů a literární teorií. Do Čítanky 7 je také zařazena hra s tematikou světových přístavů.

8. ročník

- **KVAČKOVÁ, J., BIČANOVÁ, L., JINDROVÁ, L., MRÁZKOVÁ, L.: Český jazyk 8 (učebnice pro 8. ročník základní školy nebo odpovídající ročníky víceletého gymnázia)**

Učebnice pro 8. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia je koncipována v souladu s RVP ZV a svým uspořádáním navazuje na učebnici 7. ročníku. Je rozdělena na kapitoly věnované skladbě, pravopisu, tvarosloví, výkladu o jazyce a slohu, komunikaci a práci s textem. Každá kapitola obsahuje teorii učební látky i dostatečné množství cvičení, pomocí nichž si žáci nejen zopakují jazykové vědomosti a dovednosti, ale především si upevní i nové učivo. Navíc jsou zde pravidelně zařazovány testy a jazykové rozbor, které přispívají k cyklickému opakování učiva. Obdobně jako v učebnicích pro 6. a 7. ročník je i zde brán zřetel na mezi-předmětové vztahy, průřezová témata a skupinovou práci.

Učivo:

- **Skladba** – věta jednoduchá (věty jednočlenné a dvojčlenné, větné ekvivalenty, základní skladební dvojice, rozvíjející větné členy), souvětí (věta jednoduchá a souvětí, souvětí podřadné), významový poměr mezi větami hlavními (souvětí souřadné, psaní čárky v souřadně spojených větách), významový poměr mezi několikanásobnými větnými členy, stavba souvětí (souřadně spojené vedlejší věty), zvláštnosti větné stavby (vsuvka, samostatný větný člen, oslovení, citoslovce, neúplná věta), zápor, pořádek slov v české větě, interpunkce ve větě jednoduché a souvětí (interpunkční znaménka, čárka v souvětí).
 - **Pravopis a výslovnost** – pravopis a výslovnost přejatých slov (přejímání slov z cizích jazyků).
 - **Tvarosloví** – slovní druhy (podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa, neohebné slovní druhy), skloňování obecných jmen (vlastní jména, zeměpisná jména a jména svátků), skloňování jmen přejatých (obecná jména přejatá, vlastní jména přejatá), slovesný vid, přechodník přítomný a minulý.
 - **Obecné výklady o jazyce** – rozdělení jazyků v Evropě, slovanské jazyky, útvary českého jazyka, vývoj českého jazyka.
 - **Sloh a komunikace** – charakteristika literární postavy, líčení, výklad, výtah, úvaha, proslov, publicistické útvary.
- **BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 8, 1. díl (pracovní sešit pro 8. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)**
 - **BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 8, 2. díl (pracovní sešit pro 8. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)**

Dvoubarevné pracovní sešity byly vytvořeny v souladu s RVP ZV k učebnici Český jazyk pro 8. ročník.

První díl je určen pro 1. pololetí. Procvičuje pravopis (vyjmenovaná slova, pravopis podstatných a přídavných jmen, psaní předpon s- a z-, zdvojených souhlásek, skupin -mně-/-mě-

shodu přísudku s podmětem, psaní velkých písmen) a skladbu (věta jednoduchá a souvětí, druhy vedlejších vět, významový poměr mezi větami hlavními a mezi několikanásobnými větnými členy, zvláštnosti větné skladby, zápor, pořádek slov ve větě, interpunkci ve větě jednoduché a v souvětí).

Druhý díl je určen pro 2. pololetí. Procvičuje tvarosloví (jednotlivé slovní druhy, skloňování vlastních jmen, slovesný vid, přechodníky), přejímání slov z cizích jazyků, jejich výslovnost a pravopis a obecné výklady o jazyce (rozdělení jazyků v Evropě, slovanské jazyky, útvary českého jazyka, vývoj českého jazyka).

Učivo každé kapitoly procvičuje test, zařazeno je i závěrečné opakování.

Učivo obou pracovních sešitů je propojeno zejména s literární výchovou, dějepisem, zeměpisem, přírodopisem a výchovou k občanství. Žáci jsou činnostní formou výuky motivováni k dosažení potřebných znalostí a vědomostí.

- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 8. ročníku, 1. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***
- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 8. ročníku, 2. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***

První díl pracovního sešitu se zaměřuje na opakování pravopisu (vyjmenovaná slova, pravopis podstatných a přídavných jmen, shoda přísudku s podmětem, předpony s-, z-, psaní velkých písmen) a skladbu.

Druhý díl pracovního sešitu navazuje na procvičování skladby a pokračuje tématy, jako jsou nauka o tvoření slov, slova přejatá, tvarosloví a obecné výklady o jazyce.

- ***VIEWEGHOVÁ, T.: Čítanka 8 (pro 8. ročník základní školy a odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Čítanka 8 byla vytvořena v souladu s požadavky RVP ZV. Ukázky byly vybrány tak, aby bylo možné v co největší míře uplatnit mezipředmětové vztahy. Součástí je řada činnostních úkolů a námětů pro skupinovou práci. U některých článků jsou rovněž uvedena doporučená průřezová témata.

Čítanka byla sestavena tak, aby byla pro žáky 8. tříd a žáky odpovídajících ročníků víceletého gymnázia co nejzajímavější a nejčtivější. Skládá se ze tří hlavních celků: vývoj světové a české literatury v 19. století, ukázky na téma vývoj člověka a literární toulky Evropou. Zařazeny jsou také ukázky z literatury 20. století. Ukázky jsou mezipředmětově propojeny s dějepisem, přírodopisem a zeměpisem. Součástí jsou stručné chronologické přehledy vývoje literatury. Do čítanky je zařazen literární test, pomocí kterého je možné zjistit, jak pozorně žáci četli a zda umějí správně interpretovat literární text.

9. ročník

- **KVAČKOVÁ, J., BIČANOVÁ, L., MRÁZKOVÁ, L.: Český jazyk 9 (učebnice pro 9. ročník základní školy nebo odpovídající ročníky víceletého gymnázia)**

Učebnice pro 9. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia je koncipována v souladu s RVP ZV a svým uspořádáním navazuje na učebnici 8. ročníku. Učebnice je rozdělena na kapitoly věnované obecným výkladům o jazyce, zvukové stránce jazyka, tvoření slov, významu slova, pravopis, skladbě, slohu, komunikaci. Obsahuje nejen opakování učiva nižších ročníků a procvičování základního učiva, ale přináší i učivo rozšiřující. Vedle řady rozmanitých cvičení obsahuje také základní pravidla, přehledy učiva v tabulkách i zábavné křížovky. Významnou součástí učebnice jsou testy s řešením. Závěrečná kapitola obsahuje práci s textem – žáci přečtou vybrané texty (např. školní řád, inzerát a ekonomický text) a odpovídají na otázky. Na konci je zařazeno pět souhrnných testů k přípravě na přijímací zkoušky. V učebnici nechybí ani jazykové rozbory, pravopisná cvičení, úkoly pro nadané žáky, zadání pro práci s internetem i jazykovými příručkami. Obdobně jako v učebnicích pro 6., 7. a 8. ročník a odpovídající ročníky víceletých gymnázií je i zde brán zřetel na mezipředmětové vztahy, průřezová témata a skupinovou práci.

Učivo:

- **Zvuková stránka jazyka** – hláskosloví, spisovná výslovnost, zvuková stránka slova a věty, psaní a výslovnost slov přejatých.
 - **Tvoření slov, stavba slova a význam slova.**
 - **Pravopis** – opakování vyjmenovaných slov, shody podmětu s přísudkem, psaní přídavných jmen, koncovek podstatných jmen, předpon s- (se-), z- (ze-), vz-, psaní předpon a přípon, psaní bě/bje, vě/vje, mě/mně, pě, délka samohlásek.
 - **Skladba** – věta jednoduchá (větné vztahy formální a významové, základní a rozvíjející větné členy, přívlastek postupně rozvíjející, větné členy holé, rozvité a několikanásobné), věta a souvětí, souvětí podřadné, stavba textová, souvětí souřadné.
 - **Sloh a komunikace** – mluvený projev (telefonát, přednáška, referát, diskuse), inzerát, reklama.
- **BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 9, 1. díl (pracovní sešit pro 9. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)**
 - **BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 9, 2. díl (pracovní sešit pro 9. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)**

Tyto dvoubarevné pracovní sešity jsou vytvořeny v souladu s RVP ZV k učebnici Český jazyk pro 9. ročník. První díl se zaměřuje na učivo o obecných výkladech o jazyce, o zvukové stránce slova, o tvoření slov, o významu slova a o tvarosloví. Ve druhém dílu je obsaženo učivo o skladbě (věta jednoduchá a souvětí, větné vztahy, větné členy, věta jednočlenná, dvojčlenná, větný ekvivalent, zvláštnosti větné stavby, souvětí podřadné a souřadné, tvoření vět a souvětí).

Učivo každé kapitoly procvičuje test, zařazeno je i závěrečné opakování. Nechybí příloha se shrnutím učiva. V obou sešitech naleznete klíče ke cvičením.

Učivo pracovních sešitů je mezipředmětově propojeno zejména s literární výchovou, dějepi- sem, zeměpisem, přírodopisem, výchovou k občanství, fyzikou a chemií. Žáci jsou činnostní formou výuky motivováni k dosažení potřebných znalostí a vědomostí.

- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 9. ročníku, 1. díl. Přehled učiva, pravopisná cvi-
čení, diktáty (pracovní sešit)***
- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 9. ročníku, 2. díl. Přehled učiva, pravopisná cvi-
čení, diktáty (pracovní sešit)***

První díl pracovního sešitu se zaměřuje na obecné výklady o jazyce, zvukovou stránku jazyka, tvoření slov a pravopis související se stavbou slova a tvořením slov.

Druhý díl pracovního sešitu procvičuje učivo o větě jednoduché a o souvětí podřadném a souřadném.

- ***VIEWEGHOVÁ, T.: Čítanka 9 (pro 9. ročník základní školy a odpovídající ročníky více-
letého gymnázia)***

Čítanka 9 byla vytvořena v souladu s požadavky RVP ZV. Ukázky byly vybrány tak, aby bylo možné v co největší míře uplatnit mezipředmětové vztahy. Součástí je řada činnostních úkolů a námětů pro skupinovou práci. U některých článků jsou rovněž uvedena doporučená průře- zová témata.

Do čítanky byly vybrány ukázky ze světové a české literatury 20. století. Žáci si vytvoří ucele- nou představu o vývoji literatury od zrodu moderny až po současnou postmoderní literaturu. V orientaci jim pomohou stručné chronologické přehledy vývoje literatury. V čítance se žáci seznámí nejen s hlavními literárními směry a skupinami, ale i se zásadními historickými oka- mžiky a jejich zobrazením v literatuře.

Doplňující tituly

- **BIČANOVÁ, L.: *Procvičujeme psaní velkých písmen (pracovní sešit pro 7.-9. ročník základní školy)***

Pracovní sešit je vhodný pro žáky 7.–9. ročníků ZŠ a odpovídající ročníky víceletých gymnázií. Opakuje pravopis vlastních jmen osobních i místních, vyjádření úcty, začátky větných celků, zkratky a značky. Obsahuje diktáty, pravopisná cvičení, hříčky s jazykem. V úvodu jednotlivých podkapitol jsou přehledně uvedena poučky s pravidly psaní velkých písmen, následně ve cvičeních si žáci látku procvičí. U jednotlivých cvičení jsou uvedeny doporučené ročníky, ve kterých si žáci mohou danou látku procvičit. Sešit je doplněn o ilustrační obrázky.

ÚDAJE K UČEBNICI

MIKSOVÁ, E.; HÁJKOVÁ, J.: Český jazyk 6

Formát: A4

Vazba: V4

Papír: obálka: křída 300 g lamino lesk

vnitřní listy: křída 100 g

Cena: 189 Kč s DPH